

Mnimon

Vol 10 (1985)

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΜΝΗΜΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ

Δ. ΑΝΩΓΕΙΑΤΗΣ: Δημογραφικές πληροφορίες για την Ελλάδα από περιηγητές (1800-1821) ● Μ. ΚΟΥΒΑ - ΚΑΡΑΛΕΚΑ: Κατάλογος 'Ιστορικού 'Αρχείου Ζακύνθου ● Δ. ΛΟΥΛΕΣ: 'Η δολοφονία του Ι. Καποδίστρια και ή Ρωσία ● Κ. ΝΤΟΚΟΣ: 'Η μετοικασία των 'Αθηναίων στην Πελοπόννησο και ή πρώτη φάση του Επαναπατρισμού τους (1688 - 1691) ● Κ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Συμβολή στην ιστορία της ελληνικής άριστοφίας (1849 - 1857) ● ΛΟΥΚΙΑ ΔΡΟΥΔΙΑ: 'Η έθμική παράδοση στην ονοματοποιία και ό Διαφορισμός. Ένα παράδειγμα από την 'Αρχαία ● ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΟΥΛΟΥΡΗ: 'Εμμονοϊλή Τροχάνης. Ένας μύθος άισαυός του ΙΗ' αιώνα ● ΣΟΦΙΑ ΜΑΤΣΑΙΟΥ: 'Η έσημερία «Καυπία», «όργανο των έσόδων και των ντόπιων επιχειρήσεων», Μυτιλήνη 1923 - 24 ● Φ. ΗΛΙΟΥ: Άδεια έκδόσεις της τυπογραφίας Γλακή με έπιμέλεια του άββα Γραβενίου στα χρόνια 1673-1674 ● ΕΛΕΝΗ ΓΑΡΔΙΚΑ - ΚΑΤΣΙΔΑΚΗ: 'Ο ρόλος της Δάσκαλης του Λονδίνου στην πύση του Αύγουστίνου Καποδίστρια ● Κ. ΚΑΤΗΦΟΡΗΣ: Οι έμπορικές συντροφιές στη Λευκάδα σύμφωνα με το 'Αρχείο του Γ. Ζαμπέλη (1734-1743) ● Α. ΠΟΛΙΤΗΣ: Μεθιστορήματα, άγορά και παραγωγή του βιβλίου, Σκέψεις γύρω από μία πληροφορία των μέσων του 19ου αιώνα ● Φ. ΗΛΙΟΥ: 'Εκδόσεις των «'Ανδραγαθειών Μιχαήλ Βασιλάου» και ένας βιβλιοκατάλογος του Βοστώνη ● Γ. ΚΥΡΟΜΗΛΙΔΗΣ: 'Ο Κεραιός μελετητής του Benham ● ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΜΠΑΛΑΤΑ: 'Αποστολές βιβλίων στη βιβλιοθήκη της Χίου. Στοιχεία από την 'Αλληλογραφία 'Αδαμάντιου Κοραή και 'Αλέξανδρου Βασιλείου (1799-1817)

ΑΘΗΝΑ 1985

Η ΜΕΤΟΙΚΕΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ ΚΑΙ Η ΠΡΩΤΗ ΦΑΣΗ ΤΟΥ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥΣ (1688- 1691)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΤΟΚΟΣ

doi: [10.12681/mnimon.326](https://doi.org/10.12681/mnimon.326)

To cite this article:

ΝΤΟΚΟΣ Κ. (1985). Η ΜΕΤΟΙΚΕΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ ΚΑΙ Η ΠΡΩΤΗ ΦΑΣΗ ΤΟΥ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥΣ (1688- 1691). *Mnimon*, 10, 96–138. <https://doi.org/10.12681/mnimon.326>

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΤΟΚΟΣ

Η ΜΕΤΟΙΚΕΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ

ΚΑΙ Η ΠΡΩΤΗ ΦΑΣΗ ΤΟΥ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥΣ
(1688 - 1691)

Ένω από τα πιο δραματικά επεισόδια της αθηναϊκής ιστορίας στους νεότερους χρόνους υπήρξε αναμφισβήτητα η έρήμωση της Αθήνας και η ομαδική μετοίκηση των κατοίκων της στην Πελοπόννησο και σε άλλα βενετοκρατούμενα εδάφη κατά τη διάρκεια του βενετοτουρκικού πολέμου τοῦ 1684 - 1699.

Μετά την κατάκτηση της Πελοποννήσου το καλοκαίρι τοῦ 1687 οἱ Βενετοὶ ἀποφάσισαν ἀρχικὰ νὰ ἐκστρατεύσουν ἐναντίον τῆς Χαλκίδας, ἐπειδὴ ἡ ἄλωσή της θὰ εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νὰ περιέλθει αὐτόματα στὴν κατοχὴ τους τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς Ρούμελης, νὰ ἀπομακρυνθοῦν ὀριστικά οἱ Τούρκοι ἀπὸ τὸν Ἴσθμό καὶ νὰ ἐξασφαλισθεῖ ἔτσι ἡ χερσόνησος ἀπὸ κάθε ἐχθρική εἰσβολή¹. Στὴ συνέχεια ὁμοσ ἀναθεώρησαν τὶς ἀρχικὲς προθέσεις τους. Τὸ καλοκαίρι εἶχε σχεδὸν περάσει, ἡ περίοδος τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων πλησίαζε στὸ τέλος της καὶ ὁ ὑπολειπόμενος χρόνος δὲν ἀρκοῦσε γιὰ τὴν ἐκστρατεία τῆς Χαλκίδας. Ἀναγκαστικὰ λοιπὸν ἀναβλήθηκε ἡ διεξαγωγή της γιὰ τὴν ἐπόμενη χρονιά². Τότε ὁμοσ ἀνέκυψε ζήτημα ἐκστρατείας ἐναντίον τῆς Αἰθήνας.

Ἀντιμετωπίζοντας τὸ ζήτημα αὐτὸ τὸ πολεμικὸ συμβούλιο τῶν Βενετῶν ἐξέτασε τὴ σκοπιμότητα τῆς ἐπιχείρησης μὲ βάση τὰ ἐξῆς ἐρωτήματα, ποὺ διατυπώθηκαν ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγο Μοροζίνι : 1) ἐάν, μετὰ τὴν κατάληψη τῆς Αἰθήνας, θὰ ἦταν δυνατὸ νὰ διαχειμάσει ἐκεῖ τὸ βενετικὸ ἐκστρατευτικὸ σῶμα, καὶ 2) ἐάν, διαχειμάζοντας στὴν Αἰθήνα θὰ μπορούσε νὰ ἐμποδίσει ἀποτελεσματικὰ τὴν εἰσβολὴ τῶν Τούρκων στὴν Πελοπόννησο. Στὴ συζήτηση ποὺ ἀκολούθησε ὑποστηρίχθηκε ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγο μὲ βεβαιότητα —καὶ μάλιστα χρησιμοποιήθηκε σὰν ἐπιχείρημα γιὰ

1. Κωνστ. Ντόκου, Ἡ Στερεὰ Ἑλλάς κατὰ τὸν ἐνετοτουρκικὸν πόλεμον (1684-1699) καὶ ὁ Σαλῶνων Φιλόθεος, Αἰθήναι 1975, σ. 17.

2. Alessandro Locatelli, Racconto storico della veneta guerra in Levante, Colonia 1691, p. 2a, σ. 2.

τὴν ἀποτροπὴ τῆς ἐπιχείρησης— ὅτι σὲ περίπτωσιν κατάληψης τῆς Ἀθήνας ἢ πόλιν δὲν θὰ μπορούσε νὰ κρατηθεῖ μόνιμα ἀπὸ τοὺς Βενετούς, ἀλλὰ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλειφθεῖ καὶ νὰ καταστραφεῖ, ἐνῶ οἱ κάτοικοί της θὰ ἦταν ὑποχρεωμένοι νὰ ἐξοικισθοῦν³. Ἔτσι λοιπὸν, πρὶν ἀκόμη ἀποφασισθεῖ ἡ ἐκστρατεία, ἡ τύχη τῆς Ἀθήνας καὶ τῶν Ἀθηναίων ἦταν προκαθορισμένη καὶ ἀναπόφευκτη σὲ περίπτωσιν ποὺ οἱ Βενετοὶ θὰ προχωρούσαν στὴν πραγματοποίηση τῶν σχεδίων τους καὶ θὰ πετύχαιναν νὰ καταλάβουν τὴν πόλιν. Τελικὰ, στὸ συμβούλιο αὐτὸ ἀποφασίσθηκε νὰ διαχειμᾶσουν τὰ στρατεύματα στὴν Κόρινθο, στὸ Ναύπλιο καὶ στὴν Τριπολιτσά (τὸ ἵππικὸ), ἀλλὰ προτοῦ ἀποσυρθοῦν γιὰ τὴ διαχείμασιν νὰ ἐπιχειρηθεῖ ἡ ἐκστρατεία ἐναντίον τῆς Ἀθήνας⁴.

Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἐπιχείρησης καταστρώθηκε ἀπὸ τὸ ἴδιο πολεμικὸ συμβούλιο ὡς ἐξῆς: ἓνα μέρος τοῦ στόλου (*squadra delle navi*) θὰ κατευθυνόταν πρὸς τὴ Χαλκίδα γιὰ νὰ δώσει στοὺς Τούρκους τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ ἐπίθεσις θὰ γινόταν ἐναντίον τῆς πόλεως αὐτῆς, ὥστε νὰ ὑποχρεωθοῦν νὰ συγκεντρώσουν ἐκεῖ τὸν κύριον ὄγκον τῶν δυνάμεών τους. Στὴ συνέχεια ὁ βενετικὸς στρατὸς μὲ τὶς γαλέρες καὶ τὶς γαλεάτσες τοῦ στόλου θὰ ἐμφανίζοταν στὸν Πειραιᾶ καὶ οἱ Βενετοὶ θὰ ἀπαίτουσαν ἐκβιαστικὰ ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Ἀθήνας (προφανῶς Ἕλληνας καὶ Τούρκους) νὰ καταβάλουν πενήντα μὲ ἐξήντα χιλιάδες ρεάλια⁵ γιὰ τὴν ἐνίσχυσις τοῦ Δημόσιου Ταμείου⁶. Σὲ περίπτωσιν ἄρνησῆς τους θὰ πραγματοποιοῦσαν τὴν ἐπίθεσιν ἐναντίον τῆς πόλεως γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν ἔτσι τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν Τούρκων ἀπὸ τὸν Ἰσθμό. Ὅπως εὐκόλα ἀντιλαμβάνεται κανεὶς ἡ ἐκστρατεία ὑπαγορεύθηκε οὐσιαστικὰ ὄχι τόσο ἀπὸ στρατηγικοὺς λόγους, ὅσο ἀπὸ τὴν ἀνάγκη ἐξεύρεσις χρηματικῶν πόρων ποὺ πίεζε γενικότερα τὴν ἐποχὴ αὐτὴ τοὺς Βενετούς καὶ τοὺς ἐξωθοῦσε νὰ ἐξοικονομοῦν ἐπὶ τόπου καὶ μὲ κάθε τρόπο τὰ μέσα γιὰ τὴ συντήρησιν τοῦ ἐκστρατευτικοῦ σώματος καὶ τὴ διεξαγωγὴ τοῦ πολέμου. Κάτω ἀπ' αὐτὲς τὶς συνθήκας ἡ ἐκστρατεία ἐναντίον τῆς Ἀθήνας ἔπαιρνε χαρακτῆρα τυχοδιωκτικὸν ἢ ἀπαίτησις γιὰ τὴν καταβολὴ τῶν λύτρων τὴ μετέτρεπε σὲ καθαρὰ ληστρική ἐνέργεια καὶ τόσο περισσότερο ἀφοῦ τὸν περασμένο μόνις χρόνον οἱ Βενετοὶ εἶχαν ἐγγυηθεῖ στοὺς Ἀθηναίους, ὅτι δὲν θὰ ἐπιτεθοῦν στὴν πόλιν τους

3. L. Emm. de Laborde, Documents inédits ou peu connus sur l'histoire et les antiquités d'Athènes, Paris 1854, σ. 156 - 159.

4. Ὁ.π., σ. 158.

5. Ἐδῶ δὲν πρόκειται γιὰ ἀπαίτησις ἐτήσιας χρηματικῆς εἰσφορᾶς ποὺ συνήθως ἤτοῦσαν οἱ Βενετοὶ, ἀλλὰ γιὰ ἐφάπαξ καταβολὴ λύτρων.

6. Laborde, Ὁ.π., σ. 158, 175. Πρβλ. τὴ σημείωσις τῆς Anna Akerhjelm στὸ ἡμερολόγιό της στίς 15 Σεπτ. 1687: "il a été décidé qu'on irait à Athènes pour mettre la ville à contribution", Ὁ.π., σ. 273.

και είχαν συμφωνήσει μάλιστα μιὰ ἐτήσια φορολογία πού θά εἰσέπρατταν ὡς ἀντάλλαγμα τῆς ἐγγύησής τους αὐτῆς⁷.

Ἐφαρμόζοντας τὰ σχέδια αὐτά ὁ βενετικός στόλος κατευθύνθηκε μὲ τὰ ἀποβατικά στρατεύματα στὸν Πειραιὰ καὶ προσορμίστηκε τὴν 21 Σεπτ. 1687 μέσα στὸ λιμάνι. Μιὰ ἐπιτροπὴ τῶν Ἀθηναίων⁸ κατέβηκε ἀμέσως ἐκεῖ, παρουσιάστηκε στὸ Μοροζίνι καὶ ὑποδέχτηκε τοὺς Βενετοὺς σὰν ἐλευθερωτές. Δὲν γνωρίζουμε ἂν διατυπώθηκε στοὺς Ἀθηναίους ἡ ἀπαίτηση νὰ καταβάλουν τὶς 50 - 60 χιλιάδες ρεάλια, πάντως ἡ ἐπιτροπὴ τοὺς ἔδωσε τὴν πληροφορία, ὅτι οἱ Τούρκοι εἶχαν ἀποσυρθεῖ στὴν Ἀκρόπολη μὲ σκοπὸ νὰ προβάλλουν ἀντίσταση καί, προφανῶς, χωρὶς διάθεση νὰ συμμεριστοῦν μαζί μὲ τοὺς Ἑλλήνες τὴν πληρωμὴ τῶν ὑπέρογκων λύτρων. Ἔτσι ἀναγκαστικά ἡ ἐπόμενη ἐνέργεια τῶν Βενετῶν ἦταν ἡ ἐπίθεση ἐναντίον τῆς πόλης καὶ τῆς Ἀκρόπολης, πού σὲ διάστημα λίγων ἡμερῶν περιῆλθαν στὴν κατοχὴ τους.

Ἀμέσως μετὰ τὴν κατάληψη τῆς Ἀθήνας, στὸ πολεμικὸ συμβούλιο πού συνήλθε στὶς 2 Ὀκτωβρίου, ἐξετάστηκαν οἱ νέες προοπτικὲς πού δημιούργησαν τὰ τελευταῖα γεγονότα. Ἡ ἐκστρατεία ἐναντίον τῆς Χαλκίδας ἀναβλήθηκε ὀριστικά πιά γιὰ τὸν ἐπόμενο χρόνο καὶ ἀποφασίστηκε νὰ διαχειμῶσει ὁ στρατὸς στὴν Ἀθήνα καὶ ὁ στόλος στὸ λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ. Ἡ ἀπόφαση αὐτὴ ὑπαγορεύτηκε κυρίως ἀπὸ τὸ γεγονὸς, ὅτι τὴν ἴδια ἐποχὴ στὴν Πελοπόννησο παρουσίασε ἔξαρση ὁ λοιμὸς πού εἶχε ἤδη ἐκδηλωθεῖ στὴ χερσόνησο καὶ οἱ Βενετοί, μὲ τὴ διαχείμαση στὴν Ἀθήνα, ἐπιζητοῦσαν νὰ ἀποτρέψουν τὴ διάδοσή του στὸν κύριο ὄγκο τοῦ στρατοῦ τους⁹.

Οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἴδια ἐποχὴ, μὴ γνωρίζοντας βέβαια τί θά πάθουν ἀργότερα, ἦταν ἐνθουσιασμένοι γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσή τους ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ ἠμνοῦσαν τοὺς Βενετοὺς σὰν ἐλευθερωτές¹⁰. Γιὰ νὰ δεῖξουν τὴν ἀφοσίωσή τους στὴ Βενετία, ἀλλὰ καὶ τὴ διάθεση πού εἶχαν νὰ υπερασπίσουν μαζί μὲ τοὺς νέους κυρίαρχους τὸν τόπο τους, συγκρότησαν δύναμη ἀπὸ πεντακόσιους καὶ πλέον ἔνοπλους Ἀθηναίους πού ἐνσωματώθηκε στὰ βενετικά στρατεύματα καὶ ἀντιμετώπισε μαζί τους διάφορες

7. Locatelli, ὁ.π., p. 1a, σ. 276 - 277. Πρβλ. Laborde, ὁ.π., σ. 149. Ντόκου, ὁ.π., σ. 12, 59 - 60.

8. Locatelli, ὁ.π., p. 2a, σ. 3. Πρβλ. Περ. Ζερλέντου, Ἀργυρὸς Βερναρδῆς ὁ Ἀθηναῖος (1659 - 1720), Ἐρμούπολις 1921, σ. 4 - 5.

9. Laborde, ὁ.π., σ. 170 κ.ε. Πρβλ. Κωνστ. Α. Μέρτζιου, Παρθενῶν - Μοροζίνι καὶ τὸ δρᾶμα τῶν Ἀθηναίων, «Ἀθηνᾶ» 55 (1951), σ. 245 - 246. Πρέπει νὰ σημειωθεῖ, ὅτι τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ ἔγγραφα, πού δημοσιεύει ὁ Μέρτζιος στὶς σ. 245 - 254, ἀποτελοῦν ἀποσπασματικὲς μεταφράσεις τῶν πρωτοτύπων, πού εἶχε ἤδη ἐκδόσει ὁ Laborde, ὁ.π., σ. 170 - 193. Ἐπομένως δὲ συντρέχει λόγος παραπομπῆς σ' αὐτά.

10. Laborde, ὁ.π., σ. 173. Πρβλ. Ντόκου, ὁ.π., σ. 9 κέ.

τουρκικὲς ἐπιδρομὲς τὶς πρῶτες ἡμέρες μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς πόλης¹¹.

Ὡστόσο, καθὼς ὁ χειμώνας προχωροῦσε καὶ οἱ Βενετοὶ ἔπρεπε νὰ προετοιμαστοῦν γιὰ τὶς πολεμικὲς ἐπιχειρήσεις τῆς ἐρχόμενης χρονιάς, ἀνέκυψε ἀναπόδραστα τὸ ζήτημα τῆς Ἀθήνας, δηλαδὴ νὰ ἀποφασίσουν ἂν ὁ βενετικὸς στρατὸς θὰ κρατοῦσε ἢ ὄχι τὴν πόλη καὶ τὸ κάστρο τῆς. Πραγματικὰ οἱ Βενετοὶ ἐπείγονταν τώρα νὰ προχωρήσουν στὴν τελικὴ λύση (*risoluzione finale*) τοῦ ζητήματος, ἐπειδὴ τοὺς πίεζε, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ τὸ ἐνδεχόμενο μὴπως χρονοτριβώντας στὴν Ἀθήνα ὑποχρεωθοῦν νὰ διαθέσουν τὰ στρατεύματά τους γιὰ τὴν προστασία τῶν Ἀθηναίων ὑπηκόων τους, σὲ περίπτωσι πού ὁ ἐχθρὸς πρόωρα καὶ ἀπρόσμενα παρουσιαζόταν μὲ μεγάλες δυνάμεις στὴν περιοχὴ τῆς Ἀττικῆς¹².

Τὴν ἴδια ἐποχὴ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἦταν γεμάτοι ἀνησυχία¹³. Ἦσως δὲν φαντάζονταν ἀκόμη ὅτι ἦταν ἀναπόφευκτο νὰ μετοικισθοῦν ὁμάδικα καὶ σκέφτονταν πῶς θὰ βροῦν τρόπο νὰ ὑπερασπίσουν τὴν πόλη τους ἀπὸ μελλοντικὲς ἐπιδρομὲς τῶν Τούρκων, ὅταν θὰ ἀποχωροῦσε ὁ βενετικὸς στρατὸς. Οἱ πρόκριτοι τῶν Ἀθηναίων, ἐκφράζοντας τὶς ἀπόψεις ὄλου τοῦ λαοῦ, ἔκαναν ἐντονες καὶ συνεχεῖς παραστάσεις στὸ Μοροζίνι ἰκετεύοντάς τον προφορικὰ ἢ ὑποβάλλοντάς του γραπτὰ ὑπομνήματα γιὰ νὰ τοὺς βοηθήσουν οἱ Βενετοί, ὥστε νὰ μὴν ἐγκαταλείψουν τὴν πατρίδα τους. Σὰν ἀντάλλαγμα πρόσφεραν τὶς περιουσίες τους, ἀλλὰ καὶ τὴν ἴδια τὴ ζωὴ τους, ὑποστηρίζοντας ὅτι εἶχαν τὴ δυνατότητα νὰ παρατάξουν τρεῖς χιλιάδες μαχητές. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ περισσότεροὶ ἀπ' αὐτοὺς ἦταν ἀοπλοὶ ζητοῦσαν ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγο νὰ τοὺς διαθέσει ἓνα τμήμα τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ γιὰ νὰ μποροῦν νὰ ἀποκρούουν τὶς ἐχθρικές ἐπιθέσεις μετὰ τὴν ἀπομάκρυνση τῶν Βενετῶν ἀπὸ τὴν Ἀθήνα¹⁴.

Στὸ τέλος ἀκριβῶς τῆς χρονιάς (31 Δεκεμβρίου 1687) συγκροτήθηκε καὶ πάλι τὸ πολεμικὸ συμβούλιον¹⁵, τὸ πρῶτο μετὰ ἀπὸ ἐκεῖνο τῆς 2 Ὀκτωβρίου, καὶ ὁ Μοροζίνι διατύπωσε πέντε σημεῖα πάνω στὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ παρθοῦν ἀποφάσεις: 1) ἂν θὰ διατηρηθεῖ ἢ θὰ κατεδαφιστεῖ τὸ κάστρο τῆς Ἀκρόπολης, 2) ἂν θὰ κρατηθεῖ ἢ θὰ ἐγκαταλειφθεῖ ἡ πόλη, 3) ποιά μέτρα θὰ ἔπρεπε νὰ παρθοῦν γιὰ τὴν δόχρωση καὶ τὸν ἐφοδιασμό τῆς σὲ περίπτωσι πού οἱ Βενετοὶ θὰ τὴν κρατοῦσαν, 4) ἂν θὰ ἔπρεπε νὰ διατηρηθεῖ ἡ πόλη ἄθικτη ἢ νὰ καταστραφεῖ σὲ περίπτωσι ἐγκατά-

11. Laborde, ὁ.π.

12. Ὁ.π., σ. 176.

13. Locatelli, ὁ.π., σ. 37.

14. Laborde, ὁ.π., σ. 176 - 177.

15. Ὁ.π., σ. 174 κέ.

λειψής της και 5) με ποιό τρόπο και σε ποιό μέρος θα μεταφερόταν ένας τόσο μεγάλος αριθμός κατοίκων¹⁵.

Τò πολεμικό συμβούλιο, αφού ανέβαλε για αργότερα την απόφασή του για την τύχη του κάστρου, έκρινε ότι ήταν αδύνατο να ζωσται ή πόλη με τείχος ή να άφεθει σ' αυτήν ένα τμήμα στρατού για την υπεράσπιση τών κατοίκων της μετά την αποχώρηση τών Βενετών. Έτσι, αποφάσισε όμοφωνα να την εγκαταλείπει άθικτη, χωρίς δηλαδή να κατεδαφιστούν τὰ κτήριά της, να μεταφερθούν οί 'Αθηναίοι στο Μοριά ή σε άλλους νεοκατακτημένους τόπους σύμφωνα με την προτίμησή τους και να παραχωρηθούν σ' αυτούς σπίτια και κτήματα ανάλογα με τις ανάγκες τους· τέλος, ή μεταφορά τών οικογενειών και τής κινητής περιουσίας τους να πραγματοποιηθει με πλοία του στόλου. Μετά την απόφαση αυτή οί Βενετοί άρχισαν να άδημονούν και να επείγονται να τελειώσει όσο τò δυνατό πιό γρήγορα ή άναχώρηση τών 'Αθηναίων, επειδή τους έπιασε φόβος μήπως έμφανιστούν οί Τούρκοι κατά τή διάρκεια τής μεταφοράς και δέν μπορούν να άποσύρουν τò στρατό τους.

Οί 'Αθηναίοι πού άφειλαν να φορτώσουν τὰ υπάρχοντά τους στα πλοία και να διαπεραιωθούν στο Μοριά ξεπερνοδσαν τις έξι χιλιάδες ψυχές¹⁶, χωρίς να περιλαμβάνονται σ' αυτούς οί 'Αρβανίτες πού είχαν μαζευτεί στην 'Αθήνα άπ' τὰ γύρω χωριά και ήταν τώρα διατεθειμένοι να προχωρήσουν μόνοι τους προς τόν 'Ισθμό, περνώντας προφανώς άπό τὰ στενά τής Κακής Σκάλας. Τους τελευταίους θά άκολουθούσαν και οί πιό φτωχοί 'Αθηναίοι, είτε κάτοικοι τής πόλης πού δέν είχαν να κουβαλήσουν πολλά πράγματα με τὰ πλοία, είτε άγροτικοί και ποιμενικοί πληθυσμοί πού θά έπρεπε να συνοδεύουν, όπως και οί 'Αρβανίτες, ζώα και κοπάδια δικά τους ή τών άφεντικών τους. Όλοι αυτοί—'Αρβανίτες και φτωχοί 'Αθηναίοι— είχαν σκοπό να μην άκολουθήσουν στο Μοριά τήν κοινή τύχη και τις διαδικασίες εγκατάστασης τών άλλων 'Αθηναίων, αλλά να περάσουν στην περιοχή τής Κορίνθου και, αφού εγκατασταθούν σε βουνίσσιες σπηλιές κοντά στον 'Ισθμό, να βγάλουν τò ψωμί τους ή να αυξάνουν τὰ έσοδά τους κάνοντας ληστρικές και λαφυραγωγικές καταδρομές στα τουρκοκρατούμενα έδάφη τής Στερεάς¹⁷.

Άπό τήν πλευρά τους οί Βενετοί βάζοντας σε εφαρμογή τήν απόφασή τους φρόντισαν να διατεθούν άμέσως στους 'Αθηναίους τὰ πλοία για να μεταφέρουν πρώτα-πρώτα τὰ υπάρχοντά τους. Στις 12 Φεβρουαρίου 1688 πού συγκροτήθηκε τò νέο πολεμικό συμβούλιο¹⁸, ό Μοροζίνι άνακοίνωσε

15. 'Ο.π., σ. 178.

16. 'Ο.π.

17. 'Ο.π., σ. 187. Πρβλ. Ντόκου, δ.π., σ. 56 - 60.

18. Laborde, δ.π., σ. 185 κέ.

ἀνάμεσα στ' ἄλλα, ὅτι ἡ φόρτωση εἶχε ἀρχίσει καὶ συνεχιζόταν. Ἐνα μῆνα περίπου ἀργότερα, στὰ μέσα Μαρτίου, πραγματοποίησε τὴ μετακίνησή του καὶ τὸ σύνολο σχεδὸν τοῦ ἀθηναϊκοῦ πληθυσμοῦ, ἀφοῦ προηγουμένως εἶχε ἐκδηλωθεῖ λοιμὸς ἀνάμεσα στὰ στρατεύματα, ὁ ὁποῖος ἀνάγκασε τοὺς Βενετοὺς νὰ μετακινήσουν βιαστικά τὸ στρατὸ καὶ τὸ στόλο πρὸς τὸν Πόρο. Τὸ γεγονός αὐτὸ εἶχε σὰν συνέπεια καὶ τὴν ἐπίσπευση τῆς μετοικεσίας τῶν Ἀθηναίων. Ἀπὸ αὐτοὺς οἱ περισσότεροι πέρασαν στὴν Αἴγινα καὶ τὴ Σαλαμίνα (Κούλουρη), μερικοὶ κατευθύνθηκαν στὸ Ναύπλιο καὶ ἄλλοι, πολὺ λιγότεροι, πῆγαν στὴ Ζάκυνθο.

Οἱ Ἀθηναῖοι ποὺ κατέφυγαν στὰ δύο νησιά τοῦ Σαρωνικοῦ θεώρησαν τὴ λύση αὐτὴ σὰν πρόχειρη καὶ προσωρινή· παραμένοντας κοντὰ στὴν πατρίδα καὶ τὰ κτήματά τους, θὰ περίμεναν νὰ δοῦν πῶς θὰ ἐξελιχθεῖ ἡ σχεδιαζόμενη ἐπιχείρηση τῶν Βενετῶν ἐναντίον τῆς Χαλκίδας γιὰ νὰ ἐπιστρέψουν ἀμέσως μετὰ τὴν κατάληψή της στὴν Ἀθήνα¹⁹. Ἐξάλλου τὰ νησιά αὐτά, τὰ τόσο κοντινὰ καὶ στὸ Μοριά, κατεῖχαν οἱ Βενετοί, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν κάλυψη τοῦ στόλου τους φαίνονταν νὰ τὰ προστατεύουν ἀπὸ τὶς ἐπιθέσεις τῶν Τούρκων. Καὶ ἐνῶ ἡ ἀποτυχία τῶν Βενετῶν νὰ καταλάβουν τὴ Χαλκίδα τὸ φθινόπωρο τοῦ 1688 ἀνέτρεψε τοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ τὶς ἐλπίδες τῶν Ἀθηναίων γιὰ γρήγορη ἐπιστροφή, ἓνα φοβερὸ γεγονός ποῦ συνέβη τὸν ἐπόμενο χρόνο τρομοκράτησε τοὺς πρόσφυγες τῆς Σαλαμίνας καὶ τοὺς ἀνάγκασε νὰ καταφύγουν στὴν Αἴγινα ἢ νὰ ἐπισπεύσουν τὴν ὀριστική τους ἐγκατάσταση στὸ Μοριά. Συγκεκριμένα, πρὶν ἀπὸ τὰ τέλη Μαΐου 1689 οἱ Τοῦρκοι ἔκαναν ἐπιδρομὴ στὸ χωριὸ Ἄμπελάκι τῆς Σαλαμίνας καὶ ἄρπαξαν 355 γυναικόπαιδα²⁰. Τότε, ἄλλοι ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους διαπεραιώθηκαν στὴν Αἴγινα, ἄλλοι στὴν Πηγιάδα τῆς Ἐπιδαύρου καὶ ἄλλοι στὴν Κόρινθο²¹. Τελικά, σύμφωνα μὲ τὶς βενετικὲς πηγές, 662²² ἀθηναϊκὲς οἰκογένειες ἐγκαταστάθηκαν στὸ βενετοκρατούμενο Μοριά. Οἱ οἰκογένειες αὐτὲς διασκορπίστηκαν σ' ὅλη τὴ χερσόνησο καὶ κυρίως στὸ Ναύπλιο, Ἄργος, Κόρινθο, Πάτρα, Βοστίτσα, Τριπολιτσά, Μυστρά, Γαστούνη κ.α.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἢ τουλάχιστον οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς ποὺ κατέ-

19. Locatelli, ὁ. π., p. 2a, σ. 37.

20. Ὁ. π., σ. 204 - 205. Πρβλ. Μέρτζιου, ὁ. π., σ. 255.

21. Ὁ. π.

22. Peter Topping, Domenico Gritti's Relation on the Organization of Venetian Morea 1688 - 1691, Μνημόσυνο Σοφίας Ἀντωνιάδη, Βενετία 1974, σ. 322. Προφανῶς δὲν πρόκειται γιὰ τὸ συνολικὸ πληθυσμὸ τῆς Ἀθήνας, ἀφοῦ ἀπὸ ἄλλη πηγὴ, ὅπως εἶδαμε, αὐτὸς ἀνερχόταν σὲ 6.000 ἄτομα περίπου· ἐδῶ οἱ 662 οἰκογένειες εἶναι ἀσφαλῶς αὐτὲς ποὺ ἐγκαταστάθηκαν ἐπίσημα μέχρι τὸ 1691 στὸ Μοριά καὶ τοὺς παραχωρήθηκαν κτήματα ἀπὸ τοὺς Βενετοὺς.

φυγαν στην Πελοπόννησο εντάχθηκαν στο σύστημα έποικισμού²³ τής χώρας που εφάρμοζαν τότε οι νέοι κυρίαρχοι. Με βάση το σύστημα αυτό σε κάθε άθηναϊκή οικογένεια παραχωρήθηκαν άγροτικά και άστικά κτήματα και άκίνητα ως άντιπαροχή για εκείνα που είχαν εγκαταλείψει στην πατρίδα τους. Τα κτήματα αυτά δόθηκαν από το κράτος στους έποίκους με το δικαίωμα τής άπλης και άδιατάρακτης κατοχής για ένα διάστημα άρχικά έξι χρόνων και με την κυριότερη ύποχρέωση να καταβάλλουν στο κράτος τη δεκάτη από την παραγωγή. Έξάλλου οι κτηματικές αυτές παραχωρήσεις δέν ήταν του ίδιου μεγέθους για κάθε οικογένεια. Όλοι οι Άθηναίοι κατανεμήθηκαν σε τέσσερις τάξεις ανάλογα με την οικονομική τους κατάσταση και την κοινωνική θέση που είχαν στον τόπο καταγωγής τους. Έτσι σύμφωνα με τη θέση τους στην κλίμακα των τάξεων καθορίστηκε και το ύψος των κτηματικών παραχωρήσεων που πέτυχε κάθε οικογένεια. Γενικά οι Βενετοί δείχτηκαν άπέναντι στους Άθηναίους πολύ γενναιόδωροι²⁴ και τους έδωσαν κτήματα με μεγαλύτερη άπλοχεριά άπ' ό,τι στους άλλους έποίκους που κατέφευγαν τότε στην Πελοπόννησο άπ' όλες σχεδόν τις περιοχές του έλληνικού χώρου.

Έντούτοις ή οικονομική και κοινωνική άποκατάσταση των Άθηναίων στο Μοριά δέ στάθηκε ίκανή να συγκρατήσει όλους στις νέες τους έστιές και να άποτρέψει ένα μεγάλο τμήμα τους να ξαναγυρίσει στην Άθήνα. Η άντίρροπη αυτή τάση έπιστροφής των έποίκων στις παλιές τους πατρίδες ήταν γενικότερο φαινόμενο και παρατηρήθηκε τότε σε εύρεία κλίμακα στους πληθυσμούς που είχαν μεταναστεύσει στην Πελοπόννησο²⁵. Όπως είδαμε, το όνειρο τής έπιστροφής ύπήρχε στους Άθηναίους πριν άκόμη ξεκινήσουν για το δρόμο τής ξενιτιάς²⁶. Το γεγονός μάλιστα, ότι οι Βενετοί είχαν άποφασίσει να εγκαταλείψουν άθικτη την Άθήνα «για να μñ κάνουν πιό μεγάλη τη δυστυχία τους» κι άκόμη να μñ καταστρέψουν το κάστρο της για να είναι χρήσιμο σε μελλοντική του άνακατάληψη από το βενετικό στρατό, θέρμαινε άπο τότε τη λαχτάρα των Άθηναίων να ξαναγυρίσουν στην πατρική γή.

Οί πρώτες περιπτώσεις έπιστροφής φαίνεται ότι σημειώθηκαν μετά την έπιδρομή των Τούρκων στη Σαλαμίνα στα τέλη Μαΐου 1689. Μια έπιτροπή άπο πέντε Άθηναίους τής Αίγινας πήγε στη Χαλκίδα και ζήτησε άπο το σερασκέρη Ίμπραήμ την άδεια να επανεγκατασταθούν στην Άθήνα²⁷.

23. Για τον έποικισμό τής Πελοποννήσου στη Β' Βενετοκρατία βλ. γενικά Ντόκου, δ.π., σ. 99 κέ.

24. Ό. π., σ. 127 - 128.

25. Ό. π., σ. 130 κέ.

26. Locatelli, δ.π., p. 2a, σ. 37.

27. Μέριτζιου, δ.π., σ. 255.

Στὴ συνέχεια, ὕστερα ἀπὸ τὸ διάβημα αὐτό, ἔστειλαν τὸ γνωστὸ Ἀθηναῖο λόγιο Ἀργυρὸ Μπεναλδῆ στὸ Μοροζίνι γιὰ νὰ ἐκμαιεῦσαι παρόμοια ἄδεια ἐπιστροφῆς τῶν Ἀθηναίων τῆς Αἴγινας. Ὁ Μπεναλδῆς, ἀφοῦ δὲν μπόρεσε νὰ γίνει δεκτὸς ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸ Μοροζίνι, συνάντησε τελικὰ τὸ γενικὸ προβλεπτὴ Κορνὲρ καὶ τοῦ εἶπε ὅτι τάχα οἱ Ἀθηναῖοι ἤθελαν νὰ ἐπιστρέψουν στὴν Ἀθήνα μόνο γιὰ νὰ μαζέψουν τὴ σοδεῖά τους²⁸ καὶ μετὰ νὰ ξαναγυρίσουν στὴν Αἴγινα. Πρὶν ὅμως ὁ διαπραγματευτὴς ἐπιστρέψει ἀπὸ τὴν ἀποστολὴ του, εἶχαν ἤδη φύγει γιὰ τὴν Ἀθήνα οἱ οἰκογένειες ἐκείνων πού εἶχαν ἐπισκεφθεῖ τὸ σερασκέρη. Στὴ συνέχεια, ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμά τους, ἔφυγαν κι ἄλλες οἰκογένειες, ἴσως μετὰ τὴ διαβεβαίωση τοῦ Μπεναλδῆ ὅτι δῆθεν εἶχε πετύχει τὴν ἄδεια τοῦ γενικοῦ προβλεπτῆ²⁹.

Ἀπέναντι στὰ γεγονότα αὐτὰ ἡ ἀντίδραση τῆς βενετικῆς διοίκησης ὑπῆρξε ἄμεση. Ὁ νέος ἀρχιστράτηγος³⁰ ἔδωσε διαταγὴ στοὺς δημογέροντες τῆς Αἴγινας νὰ μὴν ἐπιτρέψουν σὲ κανένα Ἀθηναῖο νὰ μεταφέρει ἔξω ἀπὸ τὸ νησί τὰ ὑπάρχοντά του καὶ συγχρόνως προσκάλεσε στὶς Κεχριές τῆς Κορίνθου πέντε - ἕξι πρόκριτους Ἀθηναίους ἀπὸ τὸ Ναύπλιο καὶ ἄλλους τόσους ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἀπὸ τοὺς πρῶτους θὰ ζήτησε προφανῶς νὰ ἐμποδίζουν γενικὰ τὴ φυγὴ τῶν Ἀθηναίων, ἐνῶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀπαίτησε νὰ ἐγγυηθοῦν, ὅτι οἱ Τοῦρκοι—τώρα πού ὑπῆρχαν κάτοικοι στὴν Ἀθήνα—δὲν θὰ κατέβαιναν νὰ καταλάβουν τὸ κάστρο τῆς Ἀκρόπολης. Φυσικὰ τέτοια ἐγγύηση δὲν μپροῦσαν νὰ δώσουν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τότε οἱ Βενετοὶ ἐπιχείρησαν νὰ τὸ καταλάβουν οἱ ἴδιοι. Ἐστειλαν λοιπὸν τὸ συνταγματάρχη Δημήτρη Γάσπαρη ἐπικεφαλῆς μισθοφόρων Ἀθηναίων γιὰ νὰ προετοιμάσει τὴν ἐγκατάσταση φρουρᾶς στὸ κάστρο. Τελικὰ, οἱ Βενετοὶ δὲν πραγματοποιοῖσαν τὸ σχέδιό τους αὐτό· ἀντίθετα, ὁ Γάσπαρης μὲ διαταγὴ τοῦ ἀρχιστρατήγου μετέφερε τοὺς Ἀθηναίους, 155 ἄτομα, ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ στὴν Αἴγινα³¹.

Παρόλη ὅμως τὴν ἀντίδραση τῶν Βενετῶν τὸ ρεῦμα τῆς ἐπιστροφῆς δὲν μποροῦσε νὰ ἀνακοπεῖ. Μετὰ μάλιστα τὸ φθινόπωρο τοῦ 1689 ὀρισμένα γεγονότα ὀδήγησαν στὸν ὀριστικὸ ἐπαναπατρισμὸ ἐνὸς τμήματος τῶν Ἀθηναίων. Χωρὶς νὰ γνωρίζουμε πότε ἀκριβῶς—πάντως μέχρι τὸ Σεπτέμ-

28. Ὁ. π. Τὰ γεγονότα αὐτὰ πρέπει νὰ τοποθετηθοῦν μέσα στὸ καλοκαίρι καὶ τίς ἀρχὲς τοῦ φθινοπώρου 1689, δηλαδὴ πρὶν ἀπὸ τὴν ἀναχώρηση τοῦ δόγη καὶ ἀρχιστρατήγου Μοροζίνι γιὰ τὴν Βενετία καὶ μετὰ τὴν ἀνάληψη τῆς ἀρχιστρατηγίας ἀπὸ τὸ διάδοχό του (πρβλ. ὀ. π., σ. 255 - 256). Δυστυχῶς οἱ δημοσιευμένες πηγὲς δὲν παρέχουν σαφεῖς χρονολογικὲς ἐνδείξεις, ὥστε νὰ μποροῦμε νὰ ἀνασυστήσουμε μὲ ἀκρίβεια ὅλα τὰ συμβάντα πού σχετίζονται μὲ τὴν ἐπιστροφή τῶν Ἀθηναίων στὴν πατρίδα τους.

29. Ὁ. π., σ. 255.

30. Ἀνέλαβε τὸ ἀξίωμά του τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 1689.

31. Μέρτζιου, ὀ. π., σ. 256.

βριο του επόμενου χρόνου 1690—έφθασαν στην Αίγινα, περαστικοί για την Αθήνα, δύο πρόκριτοι Αθηναίοι από το Ναύπλιο, ο Λεονάρδος Φιλαράς και ο Δημήτρης Κολέτης που είχαν μισθώσει το φόρο της δεκάτης και άλλους δασμούς της Αθήνας και τώρα πήγαιναν εκεί για την εισπραξη³². Η εκμίσθωση αυτή των φόρων από μέρους της βενετικής διοίκησης φαίνεται κάπως ανεξήγητη αν δεν συνδυασθεί με μία άλλη είδηση των πηγών, ότι την ίδια περίπου εποχή ο αρχιστράτηγος έδωσε άδεια σε αγροτικούς αρβανίτικους πληθυσμούς της Αθήνας—προφανώς τόσο της πόλης, όσο και της αθηναϊκής υπαίθρου και των περιχώρων—να γυρίσουν προσωρινά στην πατρίδα τους για να μαζέψουν τη σοδειά³³. Βέβαια οι ενέργειες αυτές της βενετικής διοίκησης εντάσσονταν στη γενικότερη προσπάθειά της να αμείψει με κάθε τρόπο τα έξοδα του Δημοσίου, πρόβλημα που την πίεζε συνεχώς. Πάντως η είδηση ότι ο αρχιστράτηγος εκμίσθωσε τους φόρους της Αθήνας ξεσήκωσε τους Αθηναίους της Αίγινας που είχαν μεταφερθεί εκεί από το συνταγματάρχη Γάσπαρη και όλοι μαζί αναχώρησαν στην Αθήνα για τη συλλογή της σοδειάς. Συγχρόνως, η ίδια διάθεση εκδηλώθηκε και στους Αθηναίους του Μοριά κι έτσι εξήντα οικογένειες που είχαν εγκατασταθεί εκεί σηκώθηκαν και γύρισαν στην πατρίδα³⁴. Τουτό ίσως υποδηλώνει την κάποια ανοχή ή τουλάχιστον την έλλειψη αντίδρασης από τις βενετικές αρχές της Πελοποννήσου. Έξάλλου, στην ίδια εποχή και παράλληλα με τα γεγονότα αυτά φαίνεται ότι πρέπει να τοποθετηθεί και το ίκετήριο γράμμα που έγραψε από μέρους των Αθηναίων ο Άργυρος Μπεναλδής στον πατριάρχη της Κωνσταντινούπολης ζητώντας να μεσολαβήσει στην Πύλη για να γίνει δεκτή ή έπανεγκατάστασή τους στην πατρίδα³⁵. Έτσι μέχρι το τέλος του 1690 ή τις αρχές του 1691 περισσότερες από 215 οικογένειες προσφύγων είχαν ξαναγυρίσει στην Αθήνα, χωρίς να περιλαμβάνονται σ' αυτές οι αγροτικοί αρβανίτικοι πληθυσμοί της πόλης που είχαν κι αυτοί ήδη επιστρέψει³⁶.

Με την επιστροφή έσω και ενός μόνο τμήματος των Αθηναίων και παρόλο που το ρεύμα του γυρισμού δεν σταμάτησε σ' αυτό το χρονικό σημείο, τελειώνει και η περίφημη έρήμωση της Αττικής για «τρεις σχεδόν χρόνους».

Η νέα όμως κατάσταση, όπως διαμορφώθηκε, δημιούργησε αντιδρά-

32. Ό. π., σ. 257.

33. Ό. π., σ. 262.

34. Ό. π., σ. 257.

35. Ζερλέντου, δ. π., σ. 5 - 6.

36. Μέρτζιου, δ. π., σ. 257. Σε έπιστολή του Άργυρου Μπεναλδή προς το γενικό προβλεπτή Αντώνιο Ζέν της ίδιας εποχής γίνεται λόγος για τρεις χιλιάδες άτομα, από τα όποια ήταν 160 οικογένειες Αθηναίων και τα υπόλοιπα Άρβανίτες. Ό. π., σ. 262 - 263.

σεις ἢ προκάλεσε ὀρισμένες ἐνέργειες τόσο τῆς τουρκικῆς, ὅσο καί τῆς βενετικῆς πλευρᾶς. Πρῶτα-πρῶτα οἱ Τούρκοι, τώρα πού ἡ πόλη τῆς Ἀθήνας δέν ἦταν πιά ἔρημη καί εἶχε κατοίκους, ἀποφάσισαν νά τήν καταλάβουν, ὅπως καί ἔκαναν στά τέλη τοῦ 1690 ἢ στίς ἀρχές τοῦ 1691 μέ τήν ἐγκατάσταση τουρκικῆς φρουρᾶς στό κάστρο. Παράλληλα, ἡ Πύλη παραχώρησε φορολογική ἀσυδοσία στοὺς κατοίκους τῆς Ἀθήνας γιά τρία χρόνια³⁷. Ἀπό τή δική τους πλευρά οἱ Βενετοί, ἰδίως μετά τὰ γεγονότα αὐτά, ἀντέδρασαν ἔντονα. Ὁ γενικός προβλεπτής Ζέν μέσα στά 1691 ἐπιχείρησε νά ἐξαναγκάσει τοὺς Ἀθηναίους νά ἐγκαταλείψουν τήν πόλη τους καί νά γυρίσουν στό Μοριά, ἀπειλώντας, μέ προκήρυξή του, νά δημεύσει τὰ ὑπάρχοντά τους πού βρίσκονταν ἀποθηκευμένα στήν Αἴγινα³⁸. Ἐπιπροσθέτως—ἴσως μάλιστα ἀπό τήν ἐποχή πού πρωτοἄρχισε ἡ ἐπιστροφή καί ἡ ἐπανεγκατάσταση τῶν Ἀθηναίων στήν Ἀθήνα—χρησιμοποιήθηκε ἀπό τή βενετική διοίκηση ὡς μέσο ἐκβιασμοῦ γιά τόν ἴδιο σκοπό ἡ ἐξαπόλυση λαφυραγωγικῶν ἐπιδρομῶν στήν Ἀττική ἀπό μέρος ἄτακτων καταδρομικῶν σωμάτων, πού ἐπανδρώνονταν ἀπό ἀρβανίτικα στοιχεῖα ἐγκατεστημένα στήν περιοχή τῆς Κορίνθου³⁹. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀθήνας βρέθηκαν ἔτσι «μεταξὺ σφύρας καί ἄκμονος»⁴⁰—ὅπως σημειώνουν οἱ ἴδιοι—καί προσπάθησαν κυρίως νά ἐξευμενίσουν τοὺς Βενετούς. Ὑποσχέθηκαν νά καταβάλλουν τήν δεκάτη, δήλωσαν ὅτι παραμένουν τάχα ὑπήκοοι τῆς Γαληνοτάτης καί συγχρόνως πρότειναν νά γίνει δεκτὴ ἀπὸ τοὺς Βενετούς ἡ φορολογική τους ὑποτέλεια μέ τήν καταβολή ἐτήσιας εἰσφορᾶς, ὥστε νά παραμείνουν ἀνενόηλοι—ἰδίως νά γλυτώσουν ἀπὸ τίς ἐπιδρομὲς τῶν καταδρομῶν⁴¹.

Ἡ ἐπιστροφή τῶν Ἀθηναίων στήν πατρίδα τους, παρόλα τὰ μέτρα καί τίς ἀντιδράσεις τῶν Βενετῶν, συνεχίστηκε σ' ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ πολέμου καί τὸ πρόβλημα αὐτὸ δέν λύθηκε, τυπικὰ τουλάχιστον, παρά μόνο μέ τὴ σύναψη τῆς εἰρήνης ἀνάμεσα στοὺς Βενετούς καί τοὺς Τούρκους τὸ 1699. Σ' αὐτὴ τὴν ἐργασία δέν μᾶς ἐνδιαφέρει νά τὸ παρακολουθήσουμε πιὸ πέρα, ἀλλὰ ὀφείλουμε νά σταθοῦμε στὸ κλίμα καί τὰ γεγονότα τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, δηλαδὴ τοῦ 1690 καί κυρίως τοῦ 1691, ἐπειδὴ ἀκριβῶς θέλουμε νά τὰ συνδέσουμε μέ μία σειρὰ ἐγγράφων τῶν ἐτῶν αὐτῶν,

37. Ὁ. π., σ. 261.

38. Ὁ. π., σ. 261 - 262.

39. Ὁ. π., σ. 264. Πρβλ. Ντόκου, ὁ.π., σ. 56 - 57, 60.

40. Μέρτζιου, ὁ. π., σ. 259.

41. Ὁ. π., σ. 263, 266. Τελικὰ οἱ Βενετοί, μέ διάταγμα τοῦ δόγη τῆς 31 Δεκ. 1693, ἀποδέχθηκαν τὴ φορολογικὴ ὑποτέλεια τῶν κατοίκων τῆς Ἀθήνας, οἱ ὅποιοι ἀνέλαβαν τὴν ὑποχρέωση νά καταβάλλουν ἐτήσια εἰσφορὰ δύο χιλιάδες δοκᾶτα (βλ. ὁ. π., σ. 270 - 271). Οἱ ἐπιδρομὲς ὁμως φαίνεται ὅτι συνεχίστηκαν ὡς τὸ 1697.

τά όποια έπισημάναμε στα βενετικά άρχεία και σχετίζονται με τους 'Αθηναίους. Συγκεκριμένα, πρόκειται για 627 πιστοποιητικά⁴² σε έλληνική γλώσσα, πανομοιότυπα σχεδόν στο σύνολό τους, που χορηγήθηκαν στις άθηναϊκές οικογένειες του Μοριά και ύπογράφονται από έπιτροπές 'Αθηναίων προκρίτων. Οί ήμερομηνίες έκδοσής τους είναι οί περισσότερες του 1691, πολύ λίγες του 1690 και ελάχιστες του 1692, ενώ ως τόποι έκδοσης αναφέρονται ή Ζάχολη (σημερινή Εύρωστίνη) τής Κορινθίας, τό Ναύπλιο, ή Πάτρα και ή Βοστίτσα. Σε κάθε πιστοποιητικό ή έπιτροπή των προκρίτων που τό ύπογράφει (συνήθως μαζί με τό μητροπολίτη Μακάριο Πελεκάνο) άναγράφει όνομαστικά τά μέλη τής οικογένειας — παραλήπτη του έγγραφου και βεβαιώνει, ότι ή συγκεκριμένη οικογένεια κατάγεται πραγματικά από τήν 'Αθήνα και ότι «μετοικίστηκε» στο Μοριά με έντολή (στο σύνολο σχεδόν των περιπτώσεων) του δόγη Μοροζίνι' συγχρόνως άναφέρει τήν κοινωνική τάξη στην όποια άνήκει και στερεότυπα σημειώνει, ότι τό πιστοποιητικό συντάχθηκε με πρόσταγμα των «ύψηλοτάτων καταστιχαδόνων».

Ποιά ύπηρε ή χρησιμότητα και ό σκοπός τής έκδοσης των πιστοποιητικών αυτών δέν γίνεται εύκολα άντιληπτό, άφού μάλιστα δέν γνωρίζουμε τό περιεχόμενο του παραπάνω «προστάγματος» των συνδικων-καταστιχατών. Βέβαια ή σύνδεσή τους με τους Βενετούς καταστιχατές θά μπορούσε νά μάς όδηγήσει στην ύπόθεση, ότι τά έγγραφα αυτά έκδόθηκαν για νά χρησιμεύσουν στην εκχώρηση γαιών και άλλων κτηματικών αγαθών στις άθηναϊκές οικογένειες. Αυτό όμως ήδη είχε γίνει άμέσως μετά τή μετοικεσία των 'Αθηναίων στο Μοριά και πάντως πριν από τό 1691.⁴³ Έτσι δέν μάς μένει παρά νά σταθούμε σ' αυτό που κυρίως μάς βεβαιώνουν τά έγγραφα με τήν ύπογραφή των 'Αθηναίων προκρίτων, ότι δηλαδή ή άναφερόμενη στο κάθε πιστοποιητικό οικογένεια κατάγεται πραγματικά από τήν 'Αθήνα και είναι έγκατεστημένη στο Μοριά. 'Από τό γεγονός αυτό συμπεραίνουμε, ότι ή βενετική διοίκηση ένδιαφερόταν νά διαπιστώσει ποιές και πόσες άθηναϊκές οικογένειες παρέμεναν άκόμη στην κτήση της. Είναι προφανές, ότι τό ένδιαφέρον αυτό έντασσόταν στα πλαίσια των άντιδράσεων και των προσπαθειών των Βενετών νά συγκρατήσουν στο Μοριά τους 'Αθηναίους, οί όποιοι — όπως σημειώσαμε πιο πάνω — έκδηλώθηκαν στα 1690 - 1691. 'Η άποψη αυτή ένισχύεται και από τό γεγονός, ότι στην ίδια έποχή άνήκουν και άλλα άνάλογα άρχειακά

42. Τά πιστοποιητικά αυτά, στη μορφή που διασώζονται σήμερα στα βενετικά άρχεία, άποτελούν έπίσημα άντίγραφα των πρωτοτύπων, τά όποια ό άντιγραφείας έχει άριθμήσει από τό 1 ως τό 627. Στην πραγματικότητα όμως πρόκειται για 526 έγγραφα' επειδή από παραδρομή έχουν διασκελισθεί οί άριθμοί 255, 240 - 299, 330 - 339 και 530 - 559.

43. Topping, ό. π., σ. 312. Πρβλ. σ. 322.

ἔγγραφα, πὸ ὅπως φαίνεται ἔχουν τὴν ἴδια αἰτία γένεσης⁴⁴. Ὑπάρχει ὁμως καὶ κάτι ἀκόμη πὸ εἶναι ἀρκετὰ ἐνδεικτικὸ· στὰ 1698, ὅταν ἡ βενετικὴ διοίκηση ἀντιμετώπιζε καὶ πάλι ἀνάλογα προβλήματα, ἀνέθεσε στοὺς προκρίτους νὰ ξεκαθαρίσουν τοὺς καταλόγους τῶν Ἀθηναίων ἐποίκων γιὰ νὰ διαπιστωθεῖ ποιοὶ ἀπὸ αὐτοὺς παρέμεναν στὸ Μοριά, ποιοὶ εἶχαν πεθάνει καὶ ποιοὶ εἶχαν ἐπιστρέψει στὴν Ἀθήνα⁴⁵. Τότε ἀκριβῶς φαίνεται ὅτι ὁ γενικὸς προβλεπτὴς Γκριμάνι ζήτησε ἀπὸ τὸν προβλεπτὴ τῆς πόλης καὶ τῆς ἐπαρχίας Ναυπλίου (Romania e sua provincia) Stai Balbi νὰ ἀνευρεθοῦν στὸ δημόσιο ἀρχειο τῆς πρωτεύουσας διάφορα ἔγγραφα πὸ εἶχαν σχέση κυρίως μὲ τοὺς ἐγκατεστημένους στὸ Μοριά Ἀθηναίους. Ὁ ἀρχιεονόμος Domenico di Rossi, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε νὰ διεκπεραιώσῃ τὴν ἔρευνα αὐτῆ, βρῆκε στὸ ἀρχειο τὰ πιστοποιητικὰ τοῦ 1690 - 1691, συγκεντρωμένα ἴσως καὶ καταχωρισμένα σὲ σχετικὸ κατὰστιχο ἢ κατατεθειμένα (ὡς γνήσια ἀντίγραφα) σὲ κάποιο ἀρχεϊακὸ φάκελο, καὶ τὰ ἀντίγραψε ὅλα μαζὶ σὲ ἰδιαίτερο τεῦχος πὸ τὸ ὑπέβαλε στὸ Γκριμάνι. Εἶναι φανερό, ὅτι ἡ βενετικὴ διοίκηση τῆς Πελοποννήσου χρησιμοποίησε τὰ ἔγγραφα αὐτὰ μαζὶ μὲ ἄλλα στοιχεῖα καὶ πληροφορίες γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ ζήτημα πὸ τὴν ἐνδιέφερε, δηλαδὴ νὰ γνωρίζῃ ποιοὶ Ἀθηναῖοι παρέμεναν ἀκόμη —τὸ 1698— στὸ Μοριά. Τὸ τεῦχος μὲ τὰ ἀντίγραφα τοῦ Rossi διασώθηκε μεταγενέστερα στὸ ἀρχειο τῆς οἰκογένειας Γκριμάνι πὸ ἀπόκειται σήμερα στὸ Κρατικὸ Ἀρχειο τῆς Βενετίας (στὸ τμήμα του πὸ ὀνομάζεται Archivio Grimani dei Servi). Εἶναι τὸ τεῦχος ἀκριβῶς πὸ περιέχει τὰ ἔγγραφα πιστοποιητικὰ, τὰ ὁποῖα, ὅπως σημειώσαμε πῶς πάνω, ἐπισημάναμε ἤδη στὰ βενετικὰ ἀρχεῖα καὶ ἔχομε τώρα στὴ διάθεσή μας.

Πέρα ὁμως ἀπὸ τὰ γεγονότα καὶ τὶς διαδικασίες πὸ συνδέονται μὲ τὴ σύνταξη ἢ τὴ χρήση τῶν πῶς πάνω πιστοποιητικῶν, αὐτὰ τὰ ἴδια τὰ ἔγγραφα παρουσιάζουν μεγάλο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ἱστορικὴ ἔρευνα. Πρῶτα-πρῶτα προσφέρουν τὸν πῶς ἐκτεταμένο —καὶ μοναδικὸ σὲ ἑλληνικὴ γλώσσα⁴⁶— ὀνομαστικὸ κατὰλογο τοῦ ἀθηναϊκοῦ πληθυσμοῦ στὴ Β' Βενετο-

44. Μέρτζιου, ὁ. π., σ. 267 - 270.

45. Κωνστ. Δ. Μέρτζιου, Περὶ τῶν Ἀθηναίων τοῦ Μορέως, «Ἀθηναϊκά», τεύχ. 15 (1960), σ. 10 - 15.

46. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἔχει ἰδιαίτερη σημασία γιὰτὶ ἐξασφαλίζει τὴ σωστὴ γνῶση τῶν ἀθηναϊκῶν ὀνομάτων τῆς ἐποχῆς, σὲ ἀντίθεση μὲ ἄλλα βενετικὰ ἔγγραφα πὸ ἀναγράφουν τέτοια ὀνόματα μὲ τὴν ἰταλικὴ ἔκφορά τους, τὰ ὁποῖα γι' αὐτὸ τὸ λόγο παρουσιάζουν πολλὰς δυσκολίες στὴ μεταγλώττιση καὶ τὴν ταύτισή τους μὲ τὰ πραγματικά. Τὸ φαινόμενο αὐτὸ παρατηρεῖται στοὺς καταλόγους τῶν Ἀθηναίων πὸ ἔχει δημοσιεύσει σὲ μετάφραση ὁ Μέρτζιου, ὅπου ὑπάρχουν τόσες παραναγνώσεις καὶ λάθη στὴν ἑλληνικὴ ἀπόδοση τῶν ὀνομάτων, ὥστε τελικὰ οἱ κατὰλογο αὐτοὶ κατανοοῦν σχεδὸν ἄχρηστοι στὴν ἔρευνα καὶ θὰ πρέπει νὰ ἀνατρέχῃ κανεὶς καὶ πάλι στὸ πρωτότυπο (βλ. Μέρτζιου, Παρθενὼν - Μοροζίνι, ὁ. π. Τοῦ ἴδιου, Περὶ τῶν Ἀθηναίων τοῦ Μορέως, ὁ. π.).

κρατία, ό όποιος άν συνδυασθει και με τους άλλους παρόμοιους καταλόγους, πού έχουν μέχρι τώρα δημοσιευθει⁴⁷, θα μπορούσε να βοηθήσει για να καταρτίσουμε σχεδόν ολοκληρωμένη την άθιναϊκή προσωπογραφία τής ίδιας εποχής. Ήξάλλου είναι αυτονόητη και ή σημασία πού έχει όλο αυτό τό όνοματολογικό ύλικό για τη γενικότερη άνθρωπονυμική έρευνα, ενώ παράλληλα και άλλα στοιχεία πού περιέχουν τά έγγραφα μπορούν να φανούν χρήσιμα στο μελετητή τής Ιστορίας και να του δώσουν κάποιες πληροφορίες, όπως για την ταξική π.χ. σύνθεση τής άθιναϊκής κοινωνίας στα τέλη του 17ου αιώνα κ.ά.

Άκριβώς αυτό τό έπιστημονικό ενδιαφέρον των έγγραφων μς έδωσε την ιδέα τής έκδοσης, όχι βέβαια in extenso, αφού όλα σχεδόν είναι διατυπωμένα σε πανομοιότυπη μορφή, αλλά τουλάχιστον των κύριων και ούσιωδών στοιχείων πού τό κάθε πιστοποιητικό περιέχει. Έτσι, όπως βλέπει κανείς παρακάτω, δημοσιεύουμε σαν δείγματα και μόνο τά τρία πρώτα έγγραφα τής σειράς: στή συνέχεια, ακολουθώντας την άρίθμηση πού φέρουν τά ύπόλοιπα πιστοποιητικά, αναγράφουμε τό όνοματεπώνυμο του δικαιούχου και τά όνόματα των μελών τής οικογένειάς του, την τάξη πού άνήκει καθώς και τον τόπο και χρόνο έκδοσης του έγγραφου. Στα δημοσιεύόμενα έγγραφα παραθέτουμε ως έχει και χωρίς διορθώσεις τό κείμενό τους, ενώ στον κατάλογο, πού ακολουθεί, άκοκαθιστούμε, όσο είναι δυνατό, την όρθογραφία και τον τονισμό των ονομάτων: επιπροσθέτως, μέσα σε εισαγωγικά, σημειώνουμε και κάθε στοιχείο πού τυχόν ύπάρχει στο έγγραφο και άποδίδει κάποια ιδιαιτερότητα στο πρόσωπο του δικαιούχου, όπως π.χ. ότι πρόκειται για πρώην μουσουλμάνο πού βαφτίστηκε ή για προεστό κλπ.

47. Άπό τους καταλόγους τής ίδιας εποχής (1691) πού δημοσιεύει ό Μέρτζιος (Παρθενών - Μοροζίνι, ό.π.) παραθέτουμε έδώ όσα όνόματα δέν περιέχονται στον κατάλογο πού ακολουθεί στο τέλος τής εργασίας αυτής : Σταμάτης Πασχάλης, Βερνάρδος Μάκολας, Σταμάτης Κωλέττης, Δημήτριος Λουμπέρτος, Φράγκος Μπελναλίδι(ς), Δημήτριος Άθινασίης, Δημήτριος Κουβέλης, Άναστάσιος Σγηράφης(ς), Δημήτριος Γαλλάκης, οι γιοι του ποτέ Σταφίδα, Σαράντης Σούκαρι(ς), Δημήτρης Καζάζης, Δημήτρης Πολίτης, Δημήτρης Πούλος, Δημήτρης Διολάδι (γρ. Διολάντης), Γιάννης Γκιάστα(ς), Δημήτρης Λιόκορο(ς), οι γιοι του ποτέ Μιχαήλ Γύφτου, Γιαπέκο(ς) Πρεβολάρης, Άντόνης Άρπετό(ς), Γεωργάκης Κομύτρο(ς), χήρα Γεωργαντίκη, Γεώργιος Τσιάζι(ς), Λουνάρδος Καλογεράς, Νικόλας Μπάμπαλης, Καρκανδίλης (γρ. Χαρχανδίλης) του ποτέ Νικόλα, οι γιοι του ποτέ Σταμάτη Διολάδι (γρ. Διολάντη), χήρα Περένα (γρ. Πέραινα), οι γιοι του ποτέ Γούναρη, οι γιοι του ποτέ Πόνδενα(ς), Κυριάκος Κατεργάρης, Ίωάννης Καντσελλιέρης, Σταμάτης του ποτέ Νικόλα Καντσελλιέρη, Νικόλας Καντσελλιέρης Δούσημανης, Σταμάτης Λατίνος με τό γιό του, Γιάνινα χήρα Μπενιζέλου, χήρα Δούσημανη, Γεωργάκης Μπογατζής, οι γιοι του ποτέ Μαργαρώνα, Μαντούδης, Πανταζής Μπαμπάκος, Γεώργιος Μανιδέρης (γρ. Μανιάρης), οι γιοι του ποτέ Παρασκευά, Λεβροκος(ς) Κόφας(ς), Σταμάτης Φοσκιανός(ς), Ζαφειριά χήρα Δαμούδη(ς), Ίωάννης Φοσκιανός(ς), παπα-Αναπλιώ-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τὰ ἔγγραφα καὶ ὁ κατάλογος τῶν ὀνομάτων

V.A.S., Archivio Grimani dei Servi, busta 30, ff. 590, 591, 593 - 648^v.

[f. 590]. Filza di Fedi fatte da Primati d'Athene.

[f. 591]. *1698 adi 26 Aprile S.N. Presentata per Domino Domenico di Rossi Archivista...*

Illustrissimo et Eccellentissimo Signor Proueditore

Per mezzo dell'Officio di V.E. uiene nottificato à me Domenico di Rossi Archiuista Publico il mandato riuerito di 15 corrente, e relato li 20, rillasciato dall'auttorita dell'Illustrissimo, et Eccellentissimo Signor Proueditor Generale dell'Armi in Regno Grimani, per douer estraher dà quest'Archivio diuerse scritte per Capo di Publico interesse. Rispondo con tutta humiliatione, che come prontamente ho essequito il commando di S.E. in ogni parte cosi in quelle delle fedi per li Gratiati di Rumelia non hò potuto applicar l'opera mia perche ueduti con dilligenza gl'Inuentarij, non ritrouo alcun registro, et alcuna memoria per douer rendere la debbita obbedienza anco in questo particolare all'auttorità ossequiata dell'Eccellentissimo Signore Proueditor Generale. Tanto humilmente riporto suplicando l'E.V. di rassegnare all'auttorità superiore di S. E. la pronta e fedele mia seruitù, mentre diuotamente m'inchino Grazie.

[ff. 593 - 648^v]. *Copia Tratta dalla Filza di Fedi Fatte da Primati d' Athene esistente nell' Archivio di Romania*

1. 1692 Μαρτίου 7 Αναπλει

Διὰ τῆς παρούσης φεδες καμνομεν πίστην ἡμεῖς οἱ κατωθεν ὑπογεγραμμενοι πῶς ἡ Κρεοῦζα τοῦ παπὰ Χριστοφό(ρου) διχατέρα εἶναι ἐξ Ἀθηνῶν καὶ μετικηστη κατα τὴν προσταγὴν τοῦ γαληνοτατου πριγγιπε ἡ οποῖα ἐβρίσκεται τὴν σημερον απανω σε ετοδτω τὸ ρένιο τοῦ Μορεος καὶ εἶναι ταξεως τεταρτης τρεχη δὲ εἰς τὴν κυβέρνησιση τῆς γαληνοτατης αυθεντίας διὰ νὰ μεινη εὐχαριστημενη καὶ τὰ ἐξῆς.

Ἰωάννης Λυμπονας βεβαιωνω μεθ' ορκου

Σπυριδων Περουλης βεβαιωνω μεθ' ορκου

Μηχαλης Ρωῖδης βεβαιώνω μεθ' ορκου

της, Λεονάρδος Σολδάκης, Ἰωάννης Κουρῆς, ὁ γιὸς τῆς Ἀλέξινας, Ἰωάννης Μιχαήλ(ς), Δημήτρης Καβαλλάρης, Λεονάρδος Δέρης, οἱ γιοὶ τοῦ Ἀντωνίου Γαβαλά, Νικόλας Φακρέρης, Δημήτρης Βασίλης, Ἰωάννης Λάσκαρης, Σταμάτης Νακίρης, οἱ γιοὶ τοῦ Νικόλα Ρούσικη(ς), Λεονάρδος Ταρωνίτης, χήρα Λεβάθena (γρ. Λεβάθαινα;), Μιχαὴλ Μπούκισας (γρ. Μπούκλιζας), χήρα τοῦ ποτὲ Ἄστρο(ς).

Λεοναρδος Λαυτης βεβαιωνω μεθ' ορκου
 Ίωαννης Παλεολογος βεβαιωνω μεθ' ορκου

2. 1691 Σεπτεμβρίου 20/10 εις Πάτραν

Δια τῆς παρούσης ἀποδιξεως μαρτυροῦμεν μεθ' ὄρκου ἐν καθαρᾷ συνειδηση ἡμεῖς οἱ κάτωθεν γεγραμμένοι εἶναι τὸν Μιχαῆλ Ροήδην ἐπίτροπον ἐκλελεγμένον καὶ προεστὸν τῶν Ἀθηναίων ἐξ Ἀθηνῶν ταξεως πρωτης ὅστις ἐμετῳκήθη κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ γαληνοτατου. Τρεχει δὲ πρὸς τὴν κυβέρνησιν τοῦ αὐθεντικοῦ ἐλέους κατὰ τὸ πρόσταγμα τῶν ὑψηλοτάτων καταστιχαδῶρων ὅθεν εἰς ἐνδειξιν ἐδωθη αὐτῷ ἡ παρουσα

Ίωαννης Λυμπονας βεβαιωνω μεθ' ορκου
 Μπενιζελος Ίωαννου Ῥητζης βεβαιωνω μεθ' ορκου
 Ίωαννης Παλεολογος βεβαιωνω μεθ' ορκου
 Λεοναρδος Λαφτης βεβαιωνω μεθ' ορκου
 Γεωργιος Μακολας βεβαιωνω μεθ' ορκου
 Γεωργιος Δουσμανης βεβαιωνω μεθ' ὄρκου
 Γεωργιος Κουρτιτζης βεβαιωνω μεθ' ὄρκου
 Λεοναρδος Φιλαρας βεβαιωνω μεθ' ὄρκου
 Μιχάλης Γερένης βεβαιωνω μεθ' ὄρκου
 Γεωργιος Ρωϊδης βεβαιωνω μεθ' ὄρκου
 Λεοναρδος Καβαλαρης βεβαιωνω μεθ' ὄρκου
 Μιχαλης Χηλάς βεβαιώνω μεθ' ὄρκου
 Ίωαννης Κονομος βεβαιωνω μεθ' ὄρκου
 Φυλακτος Βοβος βεβαιωνω μεθ' ὄρκου
 Ίωαννης Ρεντης βεβαιωνω μεθ' ὄρκου
 Μπατίστας βεβαιώνω μεθ' ὄρκου

3. 1691 Ίουνίου 23 εις Ζαχουλη

Δια τῆς παρούσης ἀποδιξεως μαρτυροῦμεν μεθ' ὄρκου ἐν καθαρᾷ συνηδήσει ἡμεῖς οἱ κάτωθεν γεγραμμένοι μετὰ τοῦ ἀρχιερέως ἡμῶν κυρ Μακαρίου τὸν Σταμο Μουλαρακι εἶναι ἐξ Ἀθηνῶν τάξεως τετάρτης ὅστις μετοκισθη κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ γαληνοτάτου Τρεχει δὲ εἰς τὴν κυβέρνησιν τοῦ ἐλέους τοῦ αὐθεντικοῦ κατὰ τὴν προσταγὴν τῶν ὑψηλοτάτων καταστιχαδῶρων ὅθεν εἰς ἐνδειξιν ἐδωθη αὐτοῦ ἡ παρουσα.

μητροπολήτης Ἀναυπλίου Μακάριος ὁ Πελεκᾶνος βεβαιῶ
 Ίωαννης Λυμπονας βεβαιώνω μεθ' ὄρκου
 Μπενιζελος Ίωαννου Ῥητζης
 Ίωαννης Παλεολογος βεβαιωνω μεθ' ὄρκου
 Λεοναρδος Λαπτης βεβαιώνω μεθ' ὄρκου
 Μιχαλης Ρωϊδης βεβαιώνω μεθ' ὄρκου

Γεωργιος Μακουλας βεβαιωνω μεθ' ὄρκου *					
4.	παῖδες Λουκά Λέκα	- Δ'-	Πάτρα	1691	8/18 Σεπτεμβρ.
5.	Ἀντώνιος Σάγκας	- Γ'-	»	»	7 »
6.	παῖδες Μιχαήλ Μαν- δρα Μελέτης καὶ Ἰωάννης	- Γ'-	Ζάχουλη	»	23 Ἰουνίου
7.	Πετρούκιος Τούφολη	- Δ'-	Πάτρα	»	9/19 Σεπτεμβρ.
8.	παῖδες Ἰωάννου Μπέ- κη	- Δ'-	»	»	7 »
9.	παῖδες Λεονάρδου Μπάμπαρη	- Δ'-	»	»	12/22 »
10.	Σταμάτης Βασίλης	- Γ'-	Ἀνάπλι	»	5 Αὐγούστ.
11.	Δημήτριος Καίρης	- Β'-	< >	»	15/25 Σεπτεμβρ.
12.	Νικόλδος Μαλέτης	- Γ'-	Ἀνάπλι	»	5 Αὐγούστ.
13.	Ἰωάννης Ρέντης	- Α'-	»	»	23 Ἰουνίου
14.	Ἀργυρὸς Κοτανίσας	- Γ'-	Ζάχουλη	»	» »
15.	Φλουροῦ χήρα Στα- μάτη Βιολάτη με τὸ παιδί της Μαρδίτζα	- Α'-	Ἀνάπλι	»	9 »
16.	Μπερνάρδος Ξυνὸς	- Β'-	Πάτρα	»	6 Σεπτεμβρ.
17.	παῖδες Σταμάτη Γιαννοῦκου	- Γ'-	»	»	» »
18.	Λασκαροῦ καὶ Ὀρ- σα παῖδες Νικολοῦ Ραφτάκη	- Δ'-	Ἀνάπλι	»	5 Αὐγούστ.
19.	παῖδες Λεονάρδου Κροκάτου	- Δ'-	Πάτρα	»	13/23 Σεπτεμβρ.
20.	Ἰωάνν. Βοῦρδουλας	- Γ'-	Ζάχουλη	»	23 Ἰουνίου
21.	Ἀντώνης Πασχάλης	- Β'-	Ἀνάπλι	»	5 Αὐγούστ.
22.	παῖδες Πασχάλη	- Β'-	»	»	» »
23.	Δημήτριος καὶ Γε- ώργιος παῖδες Μι- χαήλ Κουτρικᾶ	- Α'-	Ζάχουλη	»	23 Ἰουνίου
24.	Νικόλδος Κωλοπανᾶς	- Β'-	Ἀνάπλι	»	11 »
25.	παῖδες Παυλίτση Μπογιατζῆ	- Γ'-	»	»	15 Αὐγούστου

* Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς παραπάνω προσετούς, στὰ ἐπόμενα πιστοποιητικά βρίσκουμε νὰ ὑπογράφουν καὶ μερικοὶ ἄλλοι, ὅπως οἱ Λεονάρδος Πλατυπόδης, Γεώργ. Κουτρικᾶς, Νικόλαος Γκίνης, Νικόλαος Θεοτόκης, Δημήτριος Περδικάρης καὶ Πρεδικάρης, Ἰωάννης Καπετανάκης, Δημήτριος Γάσπαρης, Ἰωάννης Ταλικός(;) καὶ Ἀνδρέας Φολερός.

26.	Ἐφεντοπούλα θυγα- τέρα Καβαθά	- Γ'-	Πάτρα	»	< >	Σεπτεμβρ.
27.	Φλοροῦ χήρα Ἄλε- πούγεννα καὶ θυγα- τέρα της Ὅρσα	- Γ'-	Ζάχουλη	»	28	Ἰουνίου
28.	Μιχάλης Τζουρβᾶς	< >	Ἄνάπλι	»	11	»
29.	Ἰωάννης τοῦ Γεωρ- γίου Πλούμη	- Δ'-	Πάτρα	»	12/22	Σεπτεμβρ.
30.	Ἐποστόλης Μπα- γουρδάκης	- Δ'-	»	»	13/23	»
31.	Ἐδάμης γαμβρὸς Μπρίσκη	- Δ'-	Ἄνάπλι	»	18	Μαρτίου
32.	Ὅρσα θυγατέρα Δη- μήτρη Κυρικού	- Δ'-	»	»	»	»
33.	Ἰωάννης Κατσαούνης	- Δ'-	Πάτρα	»	7	Σεπτεμβρ.
34.	Γεωργάκης Σαλωνίτης	- Γ'-	Ἄνάπλι	»	18	Μαρτίου
35.	Γεωργάκης Τζουρβᾶς	- Γ'-	»	»	5	Ἰουνίου
36.	Θωμᾶς Νέρης	- Γ'-	Πάτρα	»	11/21	Σεπτεμβρ.
37.	Ὅρσα Παλαιολόγου χήρα Γεωργίου Λει- βαδίτη	- Β'-	Ἄνάπλι	»	9	Ἰουνίου
38.	Μιχάλης Καλαφρο- νᾶς καὶ ἀδέρφια του	- Α'-	»	»	10	»
39.	Μιχάλης τοῦ Κυρια- ζῆ Κουρουπού	- Γ'-	Ζάχουλη	»	23	»
40.	Δημήτρ. Κουμπελῆς	- Γ'-	»	»	»	»
41.	παῖδες Νικολάου Κουνόρχη	- Δ'-	Πάτρα	»	7	Σεπτεμβρ.
42.	παῖδες Κατζηλιέρη Ντούζμανη	- Α'-	Ἄνάπλι	»	18	Μαρτίου
43.	Μιχάλης Μπενιζέλος	- Α'-	»	»	15	»
44.	Γεώργιος Ροῖδης	- Α'-	Ζάχουλη	»	24	Ἰουνίου
45.	Σταμάτης Μπενιζέλος	- Α'-	Ἄνάπλι	»	18	Μαρτίου
46.	Μπενιζέλος Ροῖδης	- Α'-	»	»	2	Ἰουνίου
47.	Γιάννης Θωμᾶ Μα- ζατόνα	- Β'-	»	»	25	Μαρτίου
48.	παῖδες Νικολάου Μπενιζέλου	- Α'-	»	»	15	»
49.	παῖδες Γιαννάκη Χαρχαντίλη	- Α'-	»	»	18	»

50. Μιχάλης Χειλάς	- Α΄-	Ἀνάπλι	»	5	Ἰουνίου
51. Δημήτρ. Πιτζουλίδης	- Δ΄-	Ζάχουλη	»	23	»
52. Σπηλιώτης Ἀγωγιά- της	- Δ΄-	Πάτρα	»	7	Σεπτεμβρ.
53. Γεώργιος Μπάφης	- Δ΄-	Ζάχουλη	»	23	Ἰουνίου
54. Ἰωάννης καὶ Δημή- τριος παῖδες Νικο- λοῦ Κουτρικᾶ	- Α΄-	»	»	»	»
55. παῖδες Δημητρίου Δούριμα(ς)	- Δ΄-	Πάτρα	»	7	Σεπτεμβρ.
56. χήρα Μπουζιλίνα μὲ τὸ παιδί της	- Δ΄-	Ἀνάπλι	»	2	»
57. Δημήτρης, Γιάννης καὶ Φλωροῦ παῖδες Γεωργίου Ὁρφανᾶ	- Δ΄-	»	»	1	»
58. Λαλούδα τοῦ Ἀν- δρέα καὶ Εἰρήνη θυ- γατέρα της	- Δ΄-	»	»	11	Ἰουνίου
59. Ἄγγ. Ἀγωγιάτης	- Δ΄-	Πάτρα	»	9/19	Σεπτεμβρ.
60. Φράγκος Ἀντωνίου	- Δ΄-	»	»	7	»
61. Σαμαλτάνα τοῦ Πα- ζαρᾶ καὶ τὰ αὐτῆς τέκνα	- Δ΄-	»	»	16/26	»
62. Μαρδίκια γυναίκα τοῦ ποτὲ Νικολάου Μαχραντάρου	- Β΄-	»	»	8/18	»
63. Γεωργαντᾶς Μαζα- λάκος	- Α΄-	»	»	»	»
64. Λεονάρδος Φιλαρᾶς	- Α΄-	Ζάχουλη	»	22	Ἰουνίου
65. θυγατέρες Ἰωάννου Ἐσὲ	- Δ΄-	Πάτρα	»	20/30	Σεπτεμβρ.
66. Γκίκας Καραδημος	- Δ΄-	»	»	19/29	»
67. Μαρδίτζα Νικολοῦ Ἀστέρη	- Δ΄-	Ἀνάπλι	»	27	Ἰουλίου
68. Δημήτρ. Λιγωμένος	- Δ΄-	»	»	3	Ἰουνίου
69. Γεωργαντᾶς Διο- λάντης καὶ ἡ ἀδελφή αὐτοῦ Μαλτοῦ	- Γ΄-	Πάτρα	»	14/24	Σεπτεμβρ.
70. Δημήτρης καὶ Στα- μάτης παῖδες Δράκου	- Δ΄-	Ζάχουλη	»	23	Ἰουνίου

71. Λασκαροῦ θυγάτηρ Μιχάλη Χειλά	- Δ'-	»	»	25	»
72. παῖδες παπα-Λεο- νάρδου Πατισάτη	- Β'-	Πάτρα	»	10/20	Σεπτεμβρ.
73. Μιχάλης Κακαβό- χειλος Παιδικούγας	- Δ'-	Ἐνάπλι	»	11	Ἰουνίου
74. Δημήτρ. Λύκουρος	- Δ'-	Πάτρα	»	11/21	Σεπτεμβρ.
75. Ἰωάννης Βαπτιστῆς Τρυπητήρης	- Α'-	»	»	10/20	»
76. Σαμαλτάνα Ἄρβα- νιτάκη	- Δ'-	»	»	11/21	»
77. Ἀλέξης Καζάσης	- Δ'-	Ζάχουλη	»	23	Ἰουνίου
78. Δημήτριος Σκόρ- δογλης	- Γ'-	»	»	»	»
79. Δημήτριος Ἄρβανι- τάκης	- Γ'-	»	»	3	»
80. Μαρδίκια καὶ Φλω- ροῦ «ἐκ γεννήσεως μὲν Τοῦρκαι νῦν δὲ χριστιαναὶ» θυγατέ- ρες Παραμπούτη	- Δ'-	Πάτρα	»	10/20	()
81. Δημήτριος Περδι- κάρης «λογιώτατος ντοτόρος» καὶ ἡ «αὐ- τοῦ δόμζυγος»	- Α'-	Ἐνάπλι	»	29	Ἰουλίου
82. Μαρδίτσα τῆς Μπο- λέττας	- Δ'-	»	»	6	Ἰουνίου
83. Λεονάρδος καὶ Δη- μήτριος παῖδες Γε- ωργίου Κονόμου	- Α'-	Πάτρα	»	8/18	Σεπτεμβρ.
84. Νικόλαος Κοπανάκης	- Δ'-	Ἐνάπλι	»	()	Ἰουνίου
85. Φίλιππος Σταφίδας	- Δ'-	Ζάχουλη	»	23	»
86. Ἰωάννης Κουβάς	- Γ'-	Πάτρα	»	21/1	Σεπτ./Ἰοκτ.
87. Λεονάρδος Καβαλ- λάρης	- Α'-	Ζάχουλη	»	23	Ἰουνίου
88. χήρα Μανώλαινα καὶ παιδιὰ τῆς Μαρ- δίτσα, Κασσάνδρα καὶ Μανώλης	- Δ'-	Ἐνάπλι	»	1	Σεπτεμβρ.
89. Λεονάρδος Κούδας	- Γ'-	Πάτρα	»	18/28	»

90.	Ἰωάννης Κόκικας	- Γ'-	»	»	»	Σεπτεμβρ.
91.	Γεώρ. Καρκατζάνης	- Δ'-	»	»	21/1	Σεπτ./Ὀκτ.
92.	Ἰωάνν. τοῦ Πέτρου	- Δ'-	Ζάχουλη	»	23	Ἰουνίου
93.	Ἄνθιμος Νίκας ἱε- ρομόναχος	- Γ'-	»	»	25	»
94.	Γιάν. τοῦ Πούλου	- Δ'-	»	»	23	»
95.	Φυλακτὸς Βωβὸς με- τὰ ἀδελφία του Λεο- νάρδο καὶ Λασκαροῦ	- Α'-	Βοστίτσα	»	28	Ἰουνίου
96.	Φυλακτὸς Μαυρα- γάνης	- Δ'-	Ζάχουλη	»	2	»
97.	Ἵρσα θυγατέρα Κυ- ριακοῦ	- Δ'-	Πάτρα	»	10/20	Σεπτεμβρ.
98.	Φίλιππος Κολέτης	- Γ'-	Ζάχουλη	»	23	Ἰουνίου
99.	Ἀναστάσιος καὶ Δη- μήτριος παῖδες παπα- Κολέτη	- Β'-	»	»	»	»
100.	Σταμάτης Ρούφας	- Γ'-	»	»	»	»
101.	Δημήτρης Μιχάλη Κουρή	- Γ'-	Ἀνάπλι	»	11	»
102.	παῖδες Ἀναστασίου Χρυσικοῦ	- Δ'-	Πάτρα	»	7	Σεπτεμβρ.
103.	Νικολὸς Μισερα- λιώτης	- Β'-	Ἀνάπλι	»	10	Ἰουνίου
104.	Γιαννάκος Καλαμ- πόκης	- Β'-	»	»	2	»
105.	Σταμάτης Ντιρῆς	- Β'-	»	»	9	»
106.	παῖδες Γιάννη Δη- μαρᾶ καὶ μητέρα τους Μαργέτα	- Δ'-	»	»	18	Ἰουλίου
107.	Ἰωάννης Ἰωάννου Παλαιολόγος	- Α'-	»	»	10	Ἰουνίου
108.	παῖδες Σωτήρχου Μανιτάρη	- Β'-	»	»	18	Ἰουλίου
109.	Ἀγγελάκης Γέ- ροντας	- Β'-	»	»	15	»
110.	Μιχάλης Βρετὸς	- Β'-	»	»	»	»
111.	Ἀνδρέας Νίκας	- Γ'-	»	»	10	Ἰουνίου
112.	Μαρία, Κυράστα καὶ Ἵρσα παῖδες Στυ- λιανοῦ Μπουκάκη	- Δ'-	Ζάχουλη	»	23	»

113. Ὅρσα θυγατ. Μαγκλουβή	- Δ-	Πάτρα	»	14/24	Σεπτεμβρ.
114. Ἰωάννης καὶ Μιχάλης παῖδες Νικολάου Καρεκλά	- Γ'-	Ζάχουλη	»	23	Ἰουνίου
115. Νικόλαος Ντόρτος	- Γ'-	»	»	24	»
116. Γιάννης Ταλικός	- Β'-	Ἄνάπλι	»	11	»
117. Δημήτρης Μιχελής	- Γ'-	»	»	»	»
118. καπετὰν Γεώργος Κυλώνης (Χελώνης;)	- Β'-	»	»	5	»
119. Ἐντῶνης Νικολοῦ Τριμή(ς)	- Γ'-	»	»	9	»
120. παπα-Βασίλης	- Γ'-	»	»	10	»
121. Γεωργάκης Κολοβοδοῦρος	- Δ'-	»	»	17	»
122. Γεώργ. Κορομηλάς	- Δ'-	Ζάχουλη	»	23	»
123. Δημήτρ. Λύκουρος	- Δ'-	»	»	»	»
124. Ἰωάνν. Κοσμάς καὶ Γεωργάκης ἐξάδελφός του	- Β'-	»	»	»	»
125. Παρασκευᾶς Γαβρίλης	- Δ'-	»	»	»	»
126. Ἰωάνν. Μαγέρεμας	- Β'-	»	»	»	»
127. Λαμπριανός Λεμονής	- Γ'-	»	»	»	»
128. Ἰωάννης Μεζές	- Γ'-	»	»	»	»
129. Γεώργιος Χίκας	- Γ'-	Πάτρα	»	11/21	Σεπτεμβρ.
130. Ἰωάνν. Μπούκλιζας	- Α'-	Ἄνάπλι	»	4	Αὐγούστ.
131. Λινάρδος καὶ Μιχάλης παῖδες Κολοβεδοῦρου	- Δ' -	Ζάχουλη	»	23	Ἰουνίου
132. Παναγιώτ. Σωτήρης	- Β'-	»	»	»	»
133. Γεώργος Λαϊνάς	- Γ'-	»	»	»	»
134. Γεώργ. Κουτρικᾶς	- Α'-	»	»	»	»
135. Ἰωάννης, Σταμάτης, Γεωργάκης, Σωτήρχος, Λασκαροῦ καὶ Κασσάνδρα παῖδες Λεονάρδου Φουκᾶ	- Α'-	»	»	»	»
136. Σταμάτης τῆς Εἰρήνης	- Δ'-	Πάτρα	»	7	Σεπτεμβρ.

137.	Νικόλαος καὶ Φλωροῦ παῖδες Γεωργαντᾶ Νίκα	- Γ'-	Ζάχουλη	»	23	Ἰουνίου
138.	Λασκαροῦ Κουρκαβγοῦ «ἦτις ἐβαπτίσθη... ὑπὸ ἀναδόχου Πέτρου Γουνῆ»	- Γ'-	Ἀνάπλι	»	28	Αὐγούστ.
139.	Σαμαλτάνα τοῦ Κουρῆ Κaugã	- Δ'-	»	»	1	Σεπτεμβρ.
140.	Ἀντώνιος, Τρισεύγενη καὶ Μαρία παῖδες Νικολάου Μαυρογιάννη	- Δ'-	Ζάχουλη	»	24	Ἰουνίου
141.	Γεωργάκης τοῦ Ἰωάννου Κοσμᾶ	- Β'-	»	»	23	»
142.	Μαρδίκια τοῦ Κολοκυθᾶ καὶ τὸ αὐτῆς τέκνον	- Δ'-	Πάτρα	»	16/26	Σεπτεμβρ.
143.	Ἰωάννης Σοῦκος	- Δ'-	Ζάχουλη	»	23	Ἰουνίου
144.	Λεονάρδος Καλαφρονᾶς	- Β'-	Πάτρα	»	17/27	Σεπτεμβρ.
145.	Κατερίνα χήρα Γεώργου Μανιάτη μετὰ Σαμαλτάνας θυγατρὸς αὐτοῦ	- Δ'-	Ἀνάπλι	»	18	Ἰουλίου
146.	Μαρδίκια καὶ τὰ αὐτῆς τέκνα «ἐκ γεννήσεως μὲν Τούρκα νῦν δὲ χριστιανῆ»	- Δ'-	Πάτρα	»	14/24	Σεπτεμβρ.
147.	Καβαλλάρης Μπαγλᾶς	- Γ'-	Ἀνάπλι	»	2	»
148.	Γεωργάκης Ντούσμανης	- Α'-	»	»	18	Μαρτίου
149.	Νικολὸς τοῦ Δημητρίου	- Δ'-	Ζάχουλη	»	23	Ἰουνίου
150.	παῖδες Γεωργιλᾶ Λατίνου	- Α'-	Πάτρα	»	14/24	Σεπτεμβρ.
151.	χήρα Καλομοῖρα Μαρκατάδαινα	- Β'-	Ζάχουλη	»	23	Ἰουνίου

152. παίδες του ποτέ Δη- μητρ. Παλιολόγου	- Δ'-	Πάτρα	»	16/26	Σεπτεμβρ.
153. Σταματάκης Μποζίκης	- Α'-	Ζάχουλη	»	23	Ίουνίου
154. Σταμάτης Μηγιάρης(;) - Β'-		»	»	»	»
155. Γιάν. Μηγιάρης(;) - Γ'-		Ύανάπλι	»	10	»
156. Λασκαροῦ τοῦ παπα- Περδικάρη	- Δ'-	Ζάχουλη	»	23	»
157. Δημήτρης Ἰωάννου Καντζηλλιέρη	- Α'-	Ύανάπλι	»	4	Αὐγούστ.
158. Εὐστάθιος Μπούρας	- Δ'-	Πάτρα	»	7	Σεπτεμβρ.
159. Μάρα θυγατέρα τοῦ Μαυριδεροῦ	- Δ'-	»	»	»	»
160. παίδες Γεωργίου Κα- κλή	- Δ'-	»	»	11/21	»
161. χήρα Λασκαροῦ Μα- νόσσινα με τὴν ἀνη- ψιά της Κυράστα	- Δ'-	Ζάχουλη	»	23	Ίουνίου
162. παίδες Γεωργίου Μαυρέα	- Β'-	Πάτρα	»	9/19	Σεπτεμβρ.
163. Βαρθολομαῖος Μπε- ταζῆς	- Δ'-	»	»	8/18	»
164. θυγάτηρ τοῦ Ἰωάν- νου Μπαχαλᾶ καὶ τὰ αὐτῆς τέκνα	- Δ'-	»	»	7	»
165. Ἰωάννης καὶ Μιχά- λης παίδες Νικο- λάου Μπαπουχάρη	- Δ'-	Ζάχουλη	»	23	Ίουλίου
166. Γιάννης Συνάγαρος	- Δ'-	< >	»	< >	< >
167. Νικολὸς Πετροῦ- τζου Ποταμάρχου	- Δ'-	Βοστίτζα	< >	28	Ίουνίου
168. Πετροδύζος Δι- πλάρης	- Δ'-	»	1691	»	»
169. Νικόλ. Κροντηρᾶς	- Γ'-	Ζάχουλη	»	23	»
170. Ὅρσα Σκόρδαινα	- Δ'-	Πάτρα	»	23/3	Σεπ./<Ώκ.>
171. Κασσάνδρα τοῦ πο- τὲ Γεωργάκη Μπού- κλιζα	- Β'-	Ύανάπλι	»	5	Αὐγούστ.
172. Γεώργιος Συμπτίτης καὶ μητέρα του Κασ- σάνδρα	- Γ'-	Πάτρα	»	23	Σεπτεμβρ.

173.	Σωτήρχος Κιχρῆς	- Β΄-	Ζάχουλη	»	23	Ἰουνίου
174.	Ἰωάννης καὶ Ὅρσα παῖδες Νικολάου Ντέκα	- Β΄-	»	»	24	»
175.	Δημήτριος Ντέκας	- Β΄-	»	»	23	»
176.	Δημήτρ. καὶ Μαρία παῖδες Νικολ. Καρᾶ	- Δ΄	»	»	»	»
177.	Ἀναστάσης παπα- Ζωγράφου	- Γ΄-	»	»	»	»
178.	Μαρδίτζα τοῦ Πια- γιαλῆ «ἐκ γεννή- σεως μὲν Τούρκα νῦν δὲ χριστιανή»	- Δ΄-	Πάτρα	»	10/20	Σεπτεμβρ.
179.	Μιχαὴλ Ρέγγης	- Γ΄-	»	»	21/1	Σεπτ./Ὀκτ.
180.	Σταμάτης καὶ Γιάν- νης παῖδες Ἀντώνη Σύγγρη	- Δ΄-	Ἀνάπλι	»	10	Ἰουνίου
181.	Νικολὸς Νταρῆς	- Γ΄-	»	»	8	»
182.	Νικολὸς Μπούρας καὶ πενθερά του Μαρδίτζα	- Δ΄-	»	»	10	»
183.	Νικολὸς Μιστρικός, Γεωργάκης καὶ Ἀν- τώνης ἀδελφοὶ του, Λασκαροῦ μητέρα του	- Γ΄-	»	»	14	Μαΐου
184.	χήρα Ντούζαινα καὶ θυγατ. τῆς Κυράστα	- Δ΄-	Ζάχουλη	»	23	Ἰουνίου
185.	Νικολὸς καὶ Μιχά- λης παῖδες Μέλου	- Α΄-	Ἀνάπλι	»	10	»
186.	χήρα Φλωροῦ Κύ- ραινα καὶ χήρα Λα- σκαροῦ θυγατ. τῆς καὶ Ἀθανάσης υἱὸς τῆς	- Γ΄-	»	»	18	»
187.	Νικολὸς Νικολέτης	- Δ΄-	Τροπολιτζά	»	29	Μαρτίου
188.	Λουκάς Μπερέκος	- Δ΄-	Ἀνάπλι	1690	13	Σεπτεμβρ.
189.	Ἰωάννης Κονόμος	- Α΄-	Πάτρα	»	8/18	»
190.	Κυράστα θυγατέρα Μπεργαλιᾶ	- Δ΄-	»	»	21/1	Σεπτ./Ὀκτ.
191.	Μιχάλης Γαλάτζης	- Β΄-	Ἀνάπλι	»	9	Ἰουνίου

192.	Χαρίτος Κόκλης Σαββατιανός	- Δ΄	Ζάχουλη	»	23	»
193.	Λεονάρδος Λάπτης «ἐπίτροπος ἐκλελεγμένος καὶ προεστὸς τῶν Ἀθηναίων»	- Α΄	Πάτρα	»	10/20	Σεπτεμβρ.
194.	Μπενιζέλος Ἰωάννου Ρίτζης «ἐπίτροπος ἐκλελεγμένος καὶ προεστὸς τῶν Ἀθηναίων»	- Α΄	»	»	»	»
195.	Γεώργιος Μάκολας «ἐπίτροπος ἐκλελεγμένος καὶ προεστὸς τῶν Ἀθηναίων»	- Α΄	»	»	»	»
196.	Ἰωάννης Λίμπονας «ἐπίτροπος ἐκλελεγμένος καὶ προεστὸς τῶν Ἀθηναίων»	- Α΄	»	1691	»	Σεπτεμβρ.
197.	Παναγιώτης Μπαπουχάρης	- Δ΄	Ἀνάπλι	1690	20	»
198.	παπα-Γεώργιος Φαρμάκης	- Γ΄	»	»	16	Μαΐου
199.	Σταμάτης Καίρης	- Β΄	»	»	23	Ἰουλίου
200.	Παρασκευᾶς Λαζάρου	- Δ΄	»	»	16	Μαΐου
201.	Γιωργαντᾶς Μπούκρας	- Β΄	»	»	»	»
202.	χήρα Λασκαροῦ μὲ τὸ παιδί της Δημήτρη τοῦ Πασχάλη	- Δ΄	Ζάχουλη	1691	23	Ἰουνίου
203.	Ἰωάννης Παλαιολόγος «ἐπίτροπος ἐκλελεγμένος καὶ προεστὸς τῶν Ἀθηναίων»	- Α΄	Πάτρα	»	10/20	Σεπτεμβρ.
204.	Γεώργιος Δούσμανης «ἐπίτροπος ἐκλελεγμένος καὶ προεστὸς τῶν Ἀθηναίων»	- Α΄	»	»	»	»
205.	Παναγ. Σταυριανός	- Δ΄	Ζάχουλη	»	29	Ἰουνίου

206. Χριστόδουλος Κου- ριβλάδης	- Δ'-	Ἀνάπλι	»	23	»
207. Σταμ. παπα-Θωμά	- Γ'-	»	»	10	»
208. Μιχ. Καραγιάννης	- Β'-	»	»	1	»
209. Κρεοῦζα θυγ. Ἰωάν- νου Καπετάνου	- Γ'-	»	»	10	»
210. Γεωρ/κης Γαλάτζης	- Γ'-	»	»	1	»
211. Σταμ. Πετραλίτη	- Δ'-	»	1690	< >	Σεπτεμβρ.
212. Μιχάλης Σκαπέσος	- Β'-	»	»	16	Αύγουστ.
213. Ἰωάννης Δημήτρης Κακαβάκης	- Δ'-	»	»	»	Μαῖου
214. παῖδες Ντούζη	- Γ'-	»	»	1	Σεπτεμβρ.
215. Σωτήρχος Καρόρης, παπα-Γεώργιος Βλά- δος, Ἰωάννης Γιά- κουμος, Παναγιώτης Γιάκουμος, Σωτήρ- χος Γιάκουμος, Νι- κολός Γιάκουμος	- Γ'-	»	»	4	Μαῖου
216. Μιχ. Κουκουπετρου	- Δ'-	»	1691	10	Ἰουνίου
217. Νικολός καὶ Λασκα- ροῦ παῖδες Λεονάρ- δου Βασίλη	- Γ'-	»	»	1	»
218. Γιάννης Καρακότης	- Γ'-	»	»	9	»
219. Γεωργάκης καὶ Νι- κολός παῖδες Δημη- τρίου Κίσκη	- Δ'-	»	»	10	»
220. Ντούζμανης Μανι- τάρης	- Β'-	»	»	»	»
221. Δημήτρης Χαλα(ν)- τριώτης	- Δ'-	»	»	9	»
222. Πανταλέος Πέρος	- Δ'-	Ζάχουλη	»	23	»
223. Ἀντώνης Διολάν- της καὶ υἱός του Σπυ- ρίδων	- Δ'-	Ἀνάπλι	»	»	»
224. Σταμάτης Μεταξᾶς [διασκελίζεται ὁ ἀριθμὸς 225]	- Γ'-	»	»	5	»
226. Κρεοῦζα χήρα Μπερ- νάρδου Λεβούκα	- Β'-	»	»	2	»

227. Χαγγη-Μιχάλης Δη- μάκης	- Α΄	Ζάχουλη	»	23	»
228. Κωσταντής Κουβάς	- Γ΄	Ἀνάπλι	»	10	»
229. Στάμος Κούδας	- Γ΄	Ζάχουλη	»	23	»
230. Γιάννης Ρούφας	- Γ΄	Ἀνάπλι	»	10	»
231. Νικόλαος καὶ Γεώρ- γιος παῖδες. . . .	- Δ΄	Ζάχουλη	»	2	»
232. Νικολὸς Κομπόνιας	- Δ΄	»	»	28	»
233. Σταμάτης καὶ Ἡλίας Γουναρᾶς	- Δ΄	< >	< >	23	»
234. Νικολὸς Κοπίδης	- Γ΄	< >	1691	»	»
235. Λεονάρδος Μπαγλᾶς	- Β΄	< >	»	»	»
236. Βελισσάρης Φιόλης	- Δ΄	< >	»	27	»
237. Ἀντώνιος καὶ Ἰωάν. παῖδες Ἀλεφούζου	- Γ΄	Ἀνάπλι	»	9	»
238. Ἰωάννης Μαντέλος	- Α΄	Ζάχουλη	»	23	»
239. Κρεοῦζα χήρα Μι- κρομάταινα [διασκελίζονται 60 ἀριθμοὶ]	- Γ΄	»	»	25	»
300. Δημήτρης Μπουρ- γερᾶ μετὴν ἀδελφὴν τοῦ Ὁρσα	- Γ΄	Ἀνάπλι	»	11	»
301. Νικολὸς Κουβάς	- Γ΄	Ζάχουλη	»	26	»
302. Νικόλ. Φαμελιάρης «ἐβαπτίσθη εἰς τὴν Ἀθήνα ὑπὸ ἀναδό- χου Νικολάου Τζο- κάκη, ἦν γὰρ τὸ πρό- τερον καὶ Ἀγαρη- νῶν θρησκείας»	< >	»	»	»	»
303. ἐπίσκοπος Ζόλονος [γρ. Σαλώνων] Φιλο- θεος *	< >	Βοστίτζα	»	27	»
304. Ἐλιὰ θυγάτηρ Τζώρ- τζη Γιατροῦ	- Γ΄	Ἀνάπλι	»	10	»
305. Νικολὸς Κοτύλης	- Α΄	< >	»	»	»

* Βλ. Ντόκου, δ. π., σ. 159, ὅπου δημοσιεύεται ὁλόκληρο τὸ ἔγγραφο. Πρβλ. καὶ σ. 14, σημ. 1.

306. Κασσάντρα χήρα Λινάρδου Μπενι- ζέλου	- Α΄-	< >	< >	»	»
307. Γεωργάκης, Δημή- τρης καὶ Νικολός παῖδες Ἰωάν. Κεραμᾶ	- Γ΄-	Ἐνάπλι	1691	8	»
308. παῖδες Μιχ. Καλο- γερά	- Α΄-	»	»	10	»
309. Δημήτρης Σταμάτη Παλαιολόγου	- Α΄-	»	»	»	»
310. Λινάρδος Θωμᾶς	- Α΄-	»	»	»	»
311. παῖδες Μπάμπλη	- Α΄-	»	»	»	»
312. Νικολός Θωμᾶς	- Α΄-	»	»	»	»
313. Σωτήρχος Ψωμᾶς	- Γ΄-	»	»	»	»
314. παπα-Παρθένιος με τὴν μητέρα του χήρα Πέραйна Κυράστα	- Γ΄-	»	»	8	»
315. Γιάννης Κουρουπός	- Γ΄-	»	»	3	»
316. Γιάννης Ἀρμένης	- Δ΄-	»	»	4	Ἰουλίου
317. Νικολός, Ὅρσα καὶ Ἀνδρέας παῖδες Στα- μάτη Καρπιβάνη	- Δ΄-	»	»	5	Ἰουνίου
318. παπα-Νικολός Σα- λονικιός	- Γ΄-	»	»	»	»
319. Φλωροῦ χήρα Γεωρ- γάκη Φορτωμένου με τὰ παιδιά της Στα- μάτη, Καλομοίρα καὶ Μαρδίτζα	- Δ΄-	»	»	8	»
320. Παναγ. Μακρῆς με τὰ παιδιά του Ἰωάν- νην καὶ Μήτηρον	- Δ΄-	»	»	»	»
321. Μαρδίτζα Κοπανοῦς	«χ. τ.»*	»	»	»	»
322. Σταῦρος τοῦ Γεωρ- γάκη Γκόκου με τὴ μητέρα του Μαρ- δίτζα	- Δ΄-	< >	»	5	»
323. Δημήτρης Ροῦδης	< >	Ἐνάπλι	»	»	»
324. Σωτήρχος Γιάκουμος	- Γ΄-	»	»	»	»

* Στὰ ἔγγραφα ὑπάρχει ἡ ἔνδειξη : χωρὶς τάξη.

325.	Παναγ. Γιάκουμος	- Γ'-	»	»	»	»
326.	Φυλακτὸς Μαυρομάτης με τὸ ἀνέψι του Ἐντρίκον Ρούκα	- Δ'-	»	»	8	»
327.	Μαρδίτζα χήρα Πουλημένου με τὸ παιδί της Προκόπη	- Γ'-	»	»	2	»
328.	Κρεούζα Ἄγλαϊδᾶ	- Δ'-	»	»	»	»
329.	*Ὅρσα Μαζαράκη με τὰ παιδιά της Δημήτριον καὶ Μηλιᾶ	- Δ'-	»	»	8	»
	[διασκελίζονται 10 ἀριθμοὶ]					
340.	Φίλιππος Σαλωνίτης	- Δ'-	»	»	9	»
341.	Γιάννης Ζέρβας	< >	»	»	2	»
342.	Γεωργάκης Λουκάς	< >	»	»	1	*Ιουλίου
343.	Σταμάτης Μαντρᾶς	- Γ'-	»	»	»	*Ιουνίου
344.	Γεωργάκης Πεζανῆς	- Δ'-	»	»	2	»
345.	*Ἄντρ. Μουζούρης	- Δ'-	»	»	1	»
346.	Γεωργάκης Γκούμας	- Δ'-	»	»	2	»
347.	Γεωργάκης Ἄγουρίδης	- Β'-	»	»	3	»
348.	Νικολὸς Ταβάνης	- Δ'-	»	»	1	»
349.	χήρα Γαρδέλαινα Ἄρσα καὶ τὸ παιδί της Δημήτρης	- Δ'-	»	»	4	»
350.	Γιωργάκης Δαυλώτης	- Δ'-	»	»	1	»
351.	Παναγιώτης Ζάχος	- Δ'-	»	»	2	»
352.	Γιωργάκης Τριμῆς	- Δ'-	»	»	5	»
353.	Δημήτρης Τριμῆς	- Δ'-	»	»	2	»
354.	*Ἀργυρὸς Μπερζανῆς ...		»	»	»	»
355.	παπα-Δημήτρης Βροντᾶς	- Γ'-	»	»	»	»
356.	Σταυριανὸς καὶ Ἀντώνης παῖδες Περγαλιᾶ	- Δ'-	»	»	»	»
357.	Μιχάλης Κουβαρᾶς	< >	»	»	»	»
358.	Κασσάντρα χήρα Δημήτρη Σαμαρτζῆ καὶ τὸ παιδί της Κρεούζα	- Δ'-	»	»	»	»

359.	Λασκαροῦ χήρα Ἄντρεα Μακελλάρη	< >	»	»	»	»
360.	Κυριακός Γουναρά- κης	- Δ'-	»	»	»	»
361.	Φωτίδα τοῦ Γιαννακά	- Δ'-	»	»	3	»
362.	Κυράστα χήρα Μαΐσ- τρα	- Δ'-	»	»	2	»
363.	Νικολός Ρίστος	- Δ'-	»	»	3	»
364.	Σταμ. Τανκιατζής	- Δ'-	»	»	11	»
365.	Μαρδίτζα καὶ Μα- ρία θυγατέρες τοῦ Λαγοῦ «ἐβαπτίστη- σαν εἰς τὴν ἀληθῆν χριστιανικὴν πίστιν»	< >	»	»	< >	»
366.	Δημήτρ. Κορομηλαῶς	- Δ'-	»	»	11	»
367.	Γεωργάκης τῆς Πέ- παινας.	- Δ'-	»	»	4	»
368.	Ὅρσα τοῦ Δημήτρη Ρόκα σύζυγος τοῦ Μιχάλη Διολάντη καὶ Ἀθανάσης ἀνε- ψιός της	- Δ'-	»	»	9	»
369.	Παναγιώτα καὶ Ἀν- τώνης παῖδες τοῦ παπα-Πεντζάκη	< >	»	»	5	»
370.	Σταμ. Σκουρδο- πῆς	- Δ'-	Ζάχολη	»	20	»
371.	Στάμος Λαγάνης	- Δ'-	Ἀνάπλι	»	11	»
372.	Νικολός Παῖδερός	- Γ'-	»	»	6	»
373.	Φθύμης καὶ Σταμά- της παῖδες Ἰωάννου Παπᾶ καὶ Φλουροῦ μητέρα τους	- Δ'-	»	»	10	»
374.	Δημήτριος Μπεργα- λιάς [εἶχε ἐξιλαμι- σθεῖ καὶ ξαναβαπτί- στηκε], Ὅρσα ἡ γυ- νὴ του, Μαρδίτζα καὶ Ἰωάννης τὰ παι- διά του	< >	»	»	9	»

375. Κρεούζα ἡ γυνὴ τοῦ Ὀτμάνη καὶ Γεωργάκης, Ἰωάννης, Ὅρσα καὶ Μαρδίτζα τὰ παιδιὰ της ποὺ «ἐβαπτίσθησαν εἰς τὴν ἀληθῆ χριστιανικὴν πίστιν» () » » 9 »
376. Μαρδίτζα καὶ Ὅρσα παῖδες Νικολοῦ Ἀρκρούδα - Δ' - » » 11 »
377. Μαρδίτζα τοῦ Τοπρίτζαλη «ἐβαπτίστη εἰς τὴν ἀληθῆ πίστιν... ὑπὸ ἀναδόχου Μιχαὴλ Καλογερά» - Α' - » » 5 »
378. Λινάρδος Γιάννη Μαλάκος () » » 11 »
379. Συρίγα Σκορδοπούλα «χ. τ.» » » 9 »
380. Ὅρσα Σακκοβέλου μὲ τὰ παιδιὰ της Φλωροῦ, Καλομοῖρα καὶ Ἀφέντρα «χ. τ.» » » 8 »
381. Ζαφείρω θυγάτηρ παπα-Γιάννη Λυσάρη καὶ ἀδελφία της () » » 9 »
382. Γιαννάκης Νταγητᾶς μὲ τὰ ἀδελφία του - Δ' - » » 1 »
383. Ρόζα ψυχοπαῖδα παπα-Θωμᾶ «χ. τ.» » » 8 »
384. Νικολόπουλος Γερωντάκης - Δ' - » » 9 »
385. Γιάννης Γληνός «μ' ἕτερες ἐξ φαμελιᾶς ἀπὸ τὸ Ταλάντι» * () () () () () () () ()
386. Μιχελῆς Παπαγε-

* Τὸ ἔγγραφο αὐτὸ περιλαμβάνει 7 οἰκογένειες ἀπὸ τὴν Ἀταλάντη, ποὺ κατέφυγαν στὸ βενετικὸ στόλο τὴν ἐποχὴ τῆς πολιορκίας τῆς Χαλκίδας καὶ στὴ συνέχεια ἐγκαταστάθηκαν στὴν Πελοπόννησο. Βλ. Ντόκου, ὁ. π., σ. 160.

	νάρης καὶ τὰ ἀνή- ψια του	- Γ'-	Ἀνάπλι	1691	27	Μαΐου
387.	Νικολὸς Τζαχτζίρης	- Γ'-	»	»	3	Ἰουνίου.
388.	Φραγκίσκος καὶ Μα- ρία παῖδες τοῦ Ἰμ- πραῆμ καὶ Καλομοί- ρας «ἐβαπτίστησαν εἰς τὴν ἀληθῆ πί- στιν... ὑπὸ ἀναδό- χων Φραγκίσκου Τριβιζᾶ καὶ καπετὰν Τζανπατίστα Ρόσι»	< >	»	»	»	»
389.	Νικολὸς καὶ Μαρ- δίτζα παῖδες τοῦ Τζεφέρη «ἐβαπτί- στησαν εἰς τὴν ἀλη- θῆν πίστη... ὑπὸ ἀναδόχων Ἰωάννου Λίμπονα καὶ Σπυρί- δωνος Περούλη»	< >	»	»	»	»
390.	χήρα Κρεοῦζα Λάφ- ταινα μὲ τὰ παιδιὰ τῆς Λασκαροῦ καὶ Μαρδίτζα	- Γ'-	»	»	2	»
391.	Δημήτρης, Ἰωάννης, Χριστόδουλος καὶ Γεωργαντῆς παῖδες παπα-Πατούσα	- Β'-	< >	»	20	»
392.	Λεονάρ. Ἀλεμούσης	- Β'-	Ἀνάπλι	»	1	»
393.	Παναγ. Ραπάνης	- Γ'-	»	»	»	»
394.	Παναγ. Ἀλαϊβέρας	- Δ'-	»	»	3	»
395.	Δημήτρης, Ἀντώνης καὶ Λάμπω παῖδες Ἀλ(μ)πάνη	- Δ'-	»	»	»	»
396.	Δημήτρ. τοῦ Μιχάλη	- Δ'-	»	»	»	»
397.	Δημήτρ. Μανασῆς	- Δ'-	< >	»	< >	< >
398.	Γιάννης τοῦ Ἀντώνη	- Δ'-	Ἀνάπλι	»	2	Ἰουνίου
399.	Λασκαροῦ χήρα Μπο- ζικαῖνα μὲ τὰ παιδιὰ τῆς Σταυριανό, Κυ-					

	ράστα, Ἑλένη καὶ Σαμαλτάνα	- Γ'-	»	»	8	»
400.	Σαμαλτάνα χήρα Γεωργάκη Τριγύρου	«χ. τ.»	»	»	9	»
401.	Ὅρσα τοῦ Ρίσου μὲ τὸ παιδί της τὸν Δράκον	< >	»	»	»	»
402.	Ἀντώνης καὶ Νικο- λὸς παῖδες τοῦ Νι- κολοῦ Ντόκα	- Δ'-	»	»	»	»
403.	Ἀντώνης Σφιλτζής	- Γ'-	»	»	8	»
404.	Ἀνδρέας Μηνιάτης	«χ. τ.»	»	»	11	»
405.	Λασκαροῦ χήρα Κτε- νοῦ μὲ τὰ παιδιὰ της Δημήτρη, Νικολὸ καὶ Κρεοῦζα	- Δ'-	»	»	10	»
406.	Γεωργάκης Κουκού- πετρος	- Δ'-	»	»	11	»
407.	Ὅρσα, Λασκαροῦ καὶ Κρεοῦζα τοῦ πα- πα-Γεωργάκη	- Γ'-	»	»	»	»
408.	Λασκαροῦ Σταμάτη Διπλοῦ μὲ τὸ παιδί της Κρεοῦζα	- Δ'-	»	»	»	»
409.	Καλομοῖρα χήρα τοῦ Δημήτρη Γαϊτάνη καὶ θυγατέρα της Ὅρσα	- Δ'-	»	»	3	»
410.	Ὅρσα χήρα τοῦ Ἀν- τρονάκη μὲ δύο παι- διὰ Μαρδίτζα καὶ Καροῦ	- Δ'-	»	»	»	»
411.	παπα-Γεώργιος Μπά- σκος καὶ Ἀναστά- σιος ἀδελφὸς του	- Γ'-	»	1690	10	Σεπτεμβρ.
412.	Γιαννάκης Κακιαῆς	- Β'-	»	»	18	Αὐγούστ.
413.	Νικολὸς καὶ Σταμά- της παῖδες Ρόκου καὶ μητέρα τους Μαρδίτζα	- Δ'-	»	1691	»	Ἰουνίου

414.	Ἡλίας Καρινάκης μὲ τὴ γυναίκα του Φλουροῦ	- Δ'-	»	»	8	»
415.	χήρα Γουναρομαρ- δίτζα μὲ τὸ παιδί της Λασκαροῦ καὶ ἐγγό- νι Μιχάλη	- Δ'-	»	»	5	»
416.	Ἀντρέας, Μιχάλης καὶ Κρεούζα παῖδες Νικολοῦ Βελισσάρη καὶ μητέρα αὐτῶν Μαρδίτζα	- Γ'-	»	»	»	»
417.	Φλωροῦ τοῦ Κοπίδη μὲ τὴ μάνα της Ὅρσα	- Δ'-	»	»	8	»
418.	Δημήτρ. Λιγωμένος	- Γ'-	»	1690	6	Ἰουλίου
419.	Ἀντρέας Στρατούλας	- Δ'-	»	1691	4	Ἰουνίου
420.	Λινάρδος, Σταμάτης, Γιωργάκης καὶ Δη- μήτρης παῖδες Νι- κολοῦ Καπούλη	- Γ'-	»	»	»	»
421.	παπα-Δημήτριος Σα- λονίκης	- Γ'-	»	»	8	»
422.	Ἄθαν. Μπογιατζῆς	< >	»	»	3	»
423.	Νικολός Γούναρης	- Δ'-	»	»	10	»
424.	Κυράστα Νικολοῦ Γούναρη	- Δ'-	»	»	»	»
425.	Νικολός παπα-Περ- γαντῆ	- Δ'-	»	»	9	»
426.	Γιάνν. Μιλημάρης	- Γ'-	»	»	11	»
427.	Πανταλέος Κτενᾶς	- Γ'-	»	»	»	»
428.	Γιάνν. Μιστρικὸς	- Γ'-	»	»	3	»
429.	Κασσάντρα τοῦ ποτὲ Ἰωάννου Καρακότη	- Δ'-	»	»	11	»
430.	Στάθης Μιχάλη Μουζούρη	< >	»	»	»	»
431.	χήρα Νικολῆ Χι- σκάδαινα Σαμαλά- να καὶ τὸ παιδί της Κρεούζα	- Δ'-	»	»	6	»
432.	χήρα Κατζηλλιέρα-					

να Ὅρσα τοῦ Πρί- σκου	- Δ'-	»	»	1	»
433. Ἄγουστῆς Καζατζῆς	- Δ'-	»	»	3	»
434. Σταμάτης υἱὸς τοῦ Σωτήρχου Γούναρη	- Δ'-	»	»	5	»
435. Σταμάτης Μπάπαρη Μπογατζῆ	- Δ'-	»	»	3	»
436. Μαρδίτζα τοῦ παπα- Πόνκα	- Δ'-	»	»	5	»
437. Διαμάντω χήρα Στα- μάτη Κουτζουροῦ καὶ υἱὸς τῆς Ἰωάννης	- Δ'-	»	»	»	»
438. Γιάννης Κούλης καὶ ἀδελφή του Σαλμα- τάρα	- Δ'-	<	>	»	»
439. Σταμάτης Σκαθάρης	- Δ'-	Ἄνάπλι	»	11	»
440. Λασκαροῦ, Ὅρσα, Κα- λομοῖρα, Κρεοῦζα ὄρφανά τοῦ Μπαλῆ	- Δ'-	»	»	4	»
441. Θωμάς, Δημήτρης, Ὅρσα, Μαρία καὶ Κλίνα παῖδες Γιάννη Σαμαρτζῆ καὶ Ἄγ- γέλω μητέρα τους.	- Δ'-	»	»	10	»
442. χήρα Στρέφη Πού- λου καὶ Σταμάτης καὶ Στρέφης παιδιά τῆς	- Δ'-	»	»	11	»
443. Μαρία Τόρλαινα	- Δ'-	»	»	»	»
444. Νεροῦτζος Μανι- τάρης	- Β'-	»	1690	4	Ἰουλίου
445. Λασκαροῦ χήρα Τα- τάκαινα	- Β'-	»	»	8	Ἰουνίου
446. Δημήτρης καὶ Κα- ροῦ παῖδες Πανα- γιώτη Κόκα	- Δ'-	»	»	»	Ἀγούστ.
447. Ἄργυρ. Καρκαβέλας	- Δ'-	»	»	6	Ἰουλίου
448. Χατζη-Δημήτρης Τιρλῆς	- Δ'-	»	»	4	»
449. χήρα Μιχάλη Κυλω- νάτη καὶ Ἄγγέλω					

	καὶ Μαρδίτζα παι- διά της	- Δ'-	»	1691	6	Ἰουνίου
450.	Δημήτρης Λεκάκης	- Δ'-	»	»	4	»
451.	Κυράστα χήρα Ἀλέ- ξαινα	()	»	»	5	»
452.	Νικολός, Σταμάτης καὶ Κυράστα παῖδες Γεωργάκη Κουτρῆ καὶ μήτηρ αὐτῶν Φλουροῦ	- Γ'-	»	»	3	»
453.	χήρα Λιγούραινα Κασανοῦ με τ' ἀνή- ψια της Ρέβα, Γιάν- νη καὶ Μαρδίτζα	- Δ'-	»	»	9	»
454.	Σταμάτης Φιλάρετος	- Δ'-	»	»	8	»
455.	Διολέντα χήρα Κο- λομαντᾶ με τὴν θυ- γατέρα της Ὅρσα	- Δ'-	»	»	17	»
456.	Μαρδίτζα χήρα πα- πιδιά Μουρομύταινα	- Γ'-	»	»	10	»
457.	Γεωργάκης Μακελ- λάρης	- Δ'-	»	»	9	»
458.	Νικολός, Κρεούζα καὶ Μαρδίτζα παι- δες Κατζαμπέρη	- Δ'-	»	»	4	»
459.	Νικολός Μπλουμ- πάκης	- Δ'-	»	»	22	»
460.	Φλωροῦ τοῦ Γιαφῆ με τὸν υἱὸν της Λά- μπρο	- Α'-	Ζάχολη	»	20	»
461.	Μαρδίτζα χήρα Μα- λακάρη	- Δ'-	Ἀνάπλι	»	5	»
462.	Ὅρσα χήρα Δημή- τρη Ἀστροκάρη με τὰ παιδιά της Κρε- ούζα καὶ Σταμάτη	- Δ'-	»	»	9	»
463.	Μαρία καὶ Μαρδί- τζα παῖδες τοῦ Κον- τοφάγου «ἐβαπτί- σθησαν εἰς τὴν ἀλη-					

	θῆ πίστιν τὴν χρι- στιανικὴν» ὑπὸ ἀνά- δόχων Ἰωάννου, Δη- μητρίου, Μανδρᾶ καὶ Χατζη-Δημητρίου	- Δ'-	»	»	3	»
464.	Φίλιππος Μιχάλης	- Δ'-	»	»	9	»
465.	Σαμαλτάνα χήρα Σι- κουλάρη	- Δ'-	»	»	5	»
466.	Ἄγγελάκης Πίρης	- Δ'-	»	»	3	»
466.	[bis] Βασίλης Δημή- τρη Σκλιανός	- Δ'-	»	»	11	»
467.	Στάμος, Ἄλέκα, Φί- λιππος παῖδες Πα- ρασκευᾶ Μπούα	- Δ'-	»	»	9	»
468.	Δημήτρ. Χοχλιός	- Δ'-	»	»	11	»
469.	Μαρδίτζα καὶ Ὅρσα παῖδες Δημ. Λέκα	- Δ'-	»	»	»	»
470.	Σαμαλτάνα καὶ Λα- σκαροῦ παῖδες Παλτᾶ	- Δ'-	»	»	12	»
471.	Παναγ. Μιχάλης	- Δ'-	»	»	9	»
472.	Γιάννης Κουντούρης	- Δ'-	»	»	6	Ἄπριλίου
473.	Δημήτρης, Ἀθανά- σης καὶ Μαρδίτζα παῖδες Πουλάκη καὶ μητέρα αὐτῶν Κυ- ράστα	- Δ'-	»	»	3	Ἰουνίου
474.	χήρα Σμαράγδα Γε- ωργοῦ μὲ τὸ παιδί τῆς Ἰωάννην	- Δ'-	»	»	10	»
475.	Μιχ. Δημ. Σκλιανός	- Δ'-	»	»	11	»
476.	Δημήτρ. Βαπτισμένος	- Δ'-	»	»	»	»
477.	Γεωργάκης Φολερός	- Γ'-	»	»	3	»
478.	Δημήτρης Ψαθᾶς	- Δ'-	»	»	11	»
479.	χήρα Λασκαροῦ Παύ- λαινα καὶ παιδιὰ τῆς Γιάν. καὶ Μαρδίτζα	- Δ'-	»	»	2	»
480.	χήρα Κρεοῦζα, Βα- σίλαινα, Κασσάνδρα καὶ Δράκος παιδιὰ τῆς καὶ Ὅρσα ἀδελ-					

	φή της	- Δ'-	»	»	10	»
481.	Τζουάνες Λίμπου- νας υἱὸς τοῦ ποτὲ Μιχάλη Λίμπουνα, ποῦ «ἤτον προεστὸς τῆς πολιτείας μας καὶ τάξεως πρώτης καὶ ἐσκοτώθη ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν»	- Α'-	»		1690 8	Φεβρουαρ.
482.	Λασκαροῦ χήρα Μι- χάλη Χρυσσοχοῦ, Ἰωάν καὶ Μαρδίτζα	- Δ'-	»		1691 6	Ἰουνίου
483.	Μιχαὴλ Δαυλίτης	{ }	»	»	9	»
484.	Γεῶργος Ποῦλος	- Δ'-	»	»	10	»
485.	Λαμπρ. Ζάμπουρας	- Δ'-	»	»	11	»
486.	Ἰωάννης Ρούπας	- Α'-	»	»	31	»
487.	Σαμαλτάνα χήρα Δη- μήτρη Σκοινᾶ καὶ παιδιά της	- Δ'-	»	»	1	»
488.	Γεωργάκης Τζελεπῆς μὲ τὰ ἀδελφία του	- Δ'-	»	»	»	»
489.	Γεωργάκης Σκουρ- δούπης	- Δ'-	»	»	»	»
490.	Νικολὸς Λουκάς	- Γ'-	»	»	»	»
491.	Γιαννάκος Παναγι- ωτάκης	- Γ'-	»	»	»	»
492.	Νικολὸς Καζατζῆς μὲ τὰ ἀδελφία του	- Δ'-	»	»	»	»
493.	Νικόλ. Λυκόπουλος	- Δ'-	»	»	»	»
494.	Λασκαροῦ χήρα τοῦ Σταμάτη Καβαλλάρη	- Β'-	»	»	3	»
495.	Σταμάτης Μαχαιράς	- Δ'-	»	»	1	»
496.	χήρα Ρίσταινα μὲ τὰ παιδιά της	- Δ'-	»	»	»	»
497.	Γιάννης Πέρος	- Δ'-	»	»	»	»
498.	Ἡλίας (Σ)κουζὲς	- Δ'-	»	»	»	»
499.	Πολύχρω χήρα Γε- ωργιλοῦ	- Δ'-	»	»	27	Μαΐου
500.	Γεωργάκης καὶ Ἰω- άνν. Πατούσας μετὰ					

	τῆς μητρὸς αὐτῶν	- Γ'-	»	»	31	»
501.	Γεωργάκης Χηρέ- λου Πέρος	- Δ'-	»	»	1	Ἰουνίου
502.	Γιάννης Μαχαιρᾶς	- Δ'-	»	»	»	»
503.	Γιάννης Ρίκιος	- Δ'-	»	»	»	»
504.	Ἰωάν. Καπετανάκης	- Α'-	»	»	10	»
505.	Φυλακτὸς Ταμπάκης μὲ τὴν γυναικαδέλφη τοῦ Μαρδίτσα τοῦ Νικόλα Τριζ >	- Δ'-	Ζάχολη	»	23	»
506.	Παρασκ. Κωφὸς	- Δ'-	Πάτρα	»	7	Σεπτεμβρ.
507.	Κωνσταντῖνος Φι- λίππου Λαϊνᾶς	- Γ'-	»	»	12/22	»
508.	Νικόλ., Σταμάτ., Λα- σκαροῦ παῖδες Γε- <ω>ργίου Γυοκάκη καὶ Ἰωάννου Σκλά- βου Ἀσκολίθα	- Δ'-	»	»	14/24	»
509.	Κωνσταντῆς καὶ Παν- ταζῆς Μπαρακαρᾶς	- Β'-	»	»	13/23	»
510.	παῖδες Ἰωάννου Σαμπάτη	- Γ'-	»	»	12/22	»
511.	Σταμάτης Πιγγιάς	- Γ'-	< >	»	»	»
512.	Νικολ. Καρσεβάνης	- Γ'-	Ἀνάπλι	»	18	Μαρτίου
513.	Νικολὸς Παῖδερός	- Γ'-	»	1690	»	»
514.	Γεωρ/κης Μιχαῆλος	- Β'-	»	»	9	Ἰουλίου
515.	Κυριάκος Κοπίδης	- Β'-	»	»	16	Μαΐου
516.	Παντελέος Καρα- κότης	- Β'-	»	»	8	Ἰουλίου
517.	Φλουροῦ Καγκλαβᾶ	- Γ'-	»	»	7	»
518.	Σταμάτης Θεοτόκης	- Α'-	»	»	4	»
519.	Ἀντών. Περδικάρης	< >	»	»	18	»
520.	Μπενιζέλος Ἀγγέ- λου Μπενιζέλου	- Α'-	»	»	4	»
521.	Δημήτρης καὶ Στα- μάτης παῖδες Λινάρ- δου Φολεροῦ καὶ θεῖος αὐτῶν	- Α'-	»	»	»	»
522.	Φαμελιά τοῦ Νικο- λοῦ Ροῖδη	- Α'-	»	»	10	»

523.	Ἰωάννης Στρέφης	- Δ'-	»	»	11	»
524.	παῖδες Δημητρίου Ἄστη	- Α'-	»	»	9	»
525.	Νικολὸς Μποῦσκος	- Β'-	»	1691	4	Ἰουνίου
526.	Παναγ. καὶ Ἰωάνν. παῖδες Βουρδόχα	< >	»	1690	»	Ἰουλίου
527.	παῖδες Λαμπρινοῦ Καβαθᾶ	- Γ'-	»	»	9	»
528.	Γεωργάκης Ταρασῆς	- Γ'-	»	»	8	»
529.	Ἰωάννης Νικολοῦ Μποζίκη	- Α'-	»	»	9	»
	[διασκελίζονται 30 ἀριθμοί]					
560.	Γεωργάκης Λειβαδίτης	- Α'-	»	»	14	Μαΐου
561.	Χρυσάφη γυνὴ τοῦ ποτὲ Νικολάου Ρεβέκα ἀπὸ τὰ Σάλωνα	- Γ'-	»	»	1	Αὐγούστ.
562.	Νικολὸς Θεοτόκης	- Α'-	»	»	4	Ἰουλίου
563.	Νικολὸς Κοντογιαννάκης	- Δ'-	»	»	3	Σεπτεμβρ.
564.	Σταμ. Κατζηλλιέρης	- Β'-	»	»	2	Φεβρουαρ.
565.	Πέτρος Γουνᾶς	- Β'-	»	»	»	»
566.	Ἀργυρὸς τοῦ Πετρότζου	- Γ'-	»	»	3	Μαΐου
567.	Γιάννης Κόνσουλας	- Δ'-	»	»	25	Αὐγούστ.
568.	Δημήτριος Ροῦτος	- Β'-	»	»	5	Σεπτεμβρ.
569.	Κωνστ. Καρύκης	- Γ'-	»	»	18	Μαΐου
570.	Ἰωάννης Κάλκος	- Β'-	»	»	9	Ἰουλίου
571.	Νικολὸς Παγουλάς	- Α'-	»	1691	4	Ἰουνίου
572.	Μιχάλης Πόλος	- Γ'-	Ζάχολη	»	23	»
573.	Γεωργάκης Δήμος	- Α'-	Ἀνάπλι	»	4	Αὐγούστ.
574.	παῖδες Σταμάτη Βελισσάρη Λινάρδος, Γεωργάκης καὶ Μαρδίτζα	- Α'-	»	»	18	»
575.	Νικολὸς Δήμος	- Α'-	»	»	»	»
576.	Ὅρσα χήρα τοῦ ποτὲ Νερούτζου Κόκαλη	- Δ'-	»	1690	»	Μαΐου
577.	Κυριαζῆς Λαϊνᾶς	- Δ'-	»	»	»	»

578.	χήρα Λασκαροῦ Σπηλιώτη	- Δ'-	»	»	25	Σεπτεμβρ.
579.	Γεωργάκης Κεχρῆς καὶ ἀδελφός του Βα- σίλης	- Β'-	»	»	26	»
580.	Δημήτριος Τζεφέρης	- Α'-	»	»	13	»
581.	Γιωργάκης Μπα- πουχάρης	- Δ'-	»	»	»	»
582.	Ἰωάννης τοῦ Σταμά- τη Σφέτορη καὶ ἀδελ- φός του Γεωργάκης	- Δ'-	»	»	16	Μαῖου
583.	Σαμαλτάνα τοῦ Θεοδώρου	()	»	»	Ἰουλίου
584.	Νικολός Γιοκάκης	- Δ'-	»	»	10	»
585.	Νικολός Κοφίνος	- Δ'-	»	»	8	»
586.	Γεωργάκης Καρ- καβέλας	- Γ'-	»	»	10	»
587.	Κων. Καπινάκης	- Γ'-	»	»	18	Μαῖου
588.	Καλομοίρα καὶ Ἰω- άννα παῖδες Βασι- λη Σαμάμαλου	- Β'-	»	»	5	Ἰουλίου
589.	Ἰωάν. Καντηλόρος	- Δ'-	»	»	11	Μαῖου
590.	Νικολ. Κουρομάδης	- Δ'-	»	»	18	»
591.	Δημήτρης Πέτρου Μπάσταρδου	- Γ'-	»	1691	9	Ἰουνίου
592.	Ποθητός τοῦ Μακρῆ	- Δ'-	Ζάχολη	»	23	»
593.	παῖδες Σωτήρη Λι- νάρδος, Στάμω, Λα- σκαροῦ καὶ Μαρδί- τζα μητέρα τους	- Γ'-	Ἀνάπλι	»	11	Μαῖου
594.	Κοντύλω τοῦ Γιάννου	- Δ'-	Ζάχολη	»	23	Ἰουνίου
595.	χήρα Δημήτραϊνα καὶ Ἵρσα θυγατέρα της	- Δ'-	»	»	»	»
596.	Δημήτρ. Σκάμπαρος	- Β'-	Ἀνάπλι	»	16	Μαῖου
597.	Κρεούζα Σκαρδάκου καὶ ἀνηψιός της Γεωργάκης	- Δ'-	»	»	9	Ἰουνίου
598.	Μελέτης Καπετάνιος	- Β'-	»	1690	16	Μαῖου
599.	Σταμάτης Μαργαρί- της Κατεργάρης	- Γ'-	»	»	»	»

600.	Χριστόφιλος καὶ Ἀγάπιος καὶ χήρα Φλωροῦ ἀδελφή αὐτῶν παῖδες Ἀγγελάκη Βασίλη	- Β΄	»	»	7	Ἰουνίου
601.	Παναγ. Κοπίδης	- Β΄	»	»	16	Μαΐου
602.	Σαράντ. Πετραλίδης	- Β΄	»	»	26	Σεπτεμβρ.
603.	Γεώργιος Τζάνγγας	- Β΄	»	»	29	Ἰανουαρ.
604.	Μιχάλης Φολερός	- Γ΄	»	»	11	Μαΐου
605.	Νικολὸς Ἀρβανιτάκης	- Γ΄	Ζάχολη	1691	28	Ἰουνίου
606.	Βασίλης τοῦ Κλότζα	- Δ΄	Πάτρα	»	10/20	Σεπτεμβρ.
607.	παῖς Πλούμου Ἀποστόλη καὶ Σαμαλτάνα μητέρα του	- Δ΄	Ἀνάπλι	»	10	Ἰουνίου
608.	Σταμάτης, Σταυριανὸς καὶ Μαρδίτζα παῖδες Γιαννάκη Γαλάτζη καὶ Κασσάνδρα μητέρα τους	- Γ΄	»	»	»	»
609.	Ἀντώνιος Ντουζής	- Γ΄	»	»	1	»
610.	Σαράντης Πακάλης	- Γ΄	»	»	»	»
611.	Διονύσης Ἀκράβαρης καὶ ἡ μάνα του Φλωροῦ	- Γ΄	»	»	9	»
612.	Ἰωάν. Μπουκαρέλης	- Β΄	»	»	1	»
613.	Γεωργάκης Ροβίθης	- Δ΄	»	1690	20	Σεπτεμβρ.
614.	Γιάννης Ἀντρία Μακελλάρη	- Γ΄	Τροπολιτζά	1691	28	Μαρτίου
615.	Νικολὸς Μπούλης	- Γ΄	»	»	»	»
616.	Νικόλαος Σπανὸς	- Δ΄	Ζάχολη	»	23	Ἰουνίου
617.	καπετὰν Σταμάτης Κουμάνταρος	- Β΄	Ἀνάπλι	1690	14	Μαΐου
618.	Σταμάτης Κοπίδης	- Β΄	»	»	16	»
619.	παπα-Σταμάτης Θωμᾶς καὶ ἀδελφὸς του Σπυρίδων	- Β΄	»	»	»	»
620.	Δημήτρης Φωκᾶς καὶ ἀδελφὸς του Νικολὸς	- Δ΄	»	»	»	»

621.	Ἰωάννης Παρα- σκευᾶ Λαζάρου	- Β΄-	»	»	»	»
622.	Νικ. Μπικιαούνης	- Β΄-	»	»	»	»
623.	Νικολός Καπετα- νάκης	- Β΄-	»	»	13	Σεπτεμβρ.
624.	Γιάν. Τιμηνόπουλος	- Δ΄-	»	»	»	»
625.	Γεωργάκης Καλλι- χαλκᾶς Σωτήρχος καὶ Νικολός ἀδελ- φός του	- Γ΄-	»	1691	12	Ἰουνίου
626.	χήρα Ἀφέντρα τοῦ Γεωργάκη Μακρῆ καὶ Σπηλιώτης γαμ- πρός της	- Δ΄-	»	»	9	»
627.	Κρεούζα Νικόλα	< >	»	»	11	»

Domenico di Rossi Archivista Publico feci copia in fede di chi etc.

Noi Stai Balbi Proveditor di Romania e sua provincia a qualunque attestiamo essere l'antenominato Domino Domenico di Rossi tale quale s'è sottoscritto degno di fede, in quorum etc.

Romania 26 Aprile 1698 S. N.

Jo Stai Balbi proveditor

Gioachin Cadamuro
Cancellier Publico